Դ· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1158 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1887 (Ն· Տ·) 24 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1887 8 ՐԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1305

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ (Ծ՚ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ՆԱՄԱԿ [illegible] ՊԷՏՔ Է ՂՐԿԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան–խան

[illegible] نورادونكيان خاننده [illegible]
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ (Ծ՚ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ՔԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար տարեկան	դաշեկան արծաթ	160
» վեցամսեայ	» »	80
» եռամսեայ	» »	40
Գաւառաց » եւ տեղական թղթատարով տարեկան	» »	240
Գաւառաց համար եւ տեղական թղթատարով վեցամսեայ	» »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան	ֆրանք	56
» » վեցամսեայ	»	28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է. Խմբագրութեանս ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deïrmen Han Co stantinople

Կ. ՊՈԼԻՍ, 12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, 1887

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ

Մեր Կովկասեան լրոց բաժնին մէջ ծանուցուեցաւ անցեալ օր ի Տփղիս կիրակնօրեայ երկրորդ վարժարանի մը բացումն, որ յատկացեալ է իգական սեռին։ Ներկայ գտնուեր են բացման հանդէսին բազմաթիւ արք և տիկնայք, ընդ որս Կովկասիոյ կրթական շրջանի վերատեսուչ Պ. Զանովսքի և Տփղիսի Քաղաքապետ Պ. Մատինեան։ Հոգեւոր մաղթանքէն յետոյ, վարժուհիներէն մին, Հայուհի մը, կիրակնօրեայ վարժարանին նպատակը բացատրեր է, որ է՝ կարդալ, գրել, հաշուել և այլ քանի մը նախնական գիտելիք սովրեցնել անոնց որք միջոց չեն ունեցած ժամանակին դպրոց յաճախելու, և կամ չունին կարողութիւն չարքին մէջ ուսմամբ զբաղելու։ Այս կիրակնօրեայ վարժարանին մէջ հայ, ռուս և վրացի կանայք և աղջիկունք ուրոյն բաժիններ ունին, և ամեն աշակերտուհի ազատ է իւր ընտրած լեզուն սովրիլ։ Վարժարանին բացման օրը 47 աշակերտուհիք կային, որոց 22 ռուս, 7 հայ, 1 Հրեայ և 17 վրացի։ Վարժուհիք եօթն են, որոց չորսն հայուհիք։ Աշակերտուհեաց տարիքն է 13էն 20։ Մին Մալականուհի մ՚է 49 տարու։ Քանի մը ռուս և վրացի կանայք հայոց բաժնին մէջ կ՚ուսանին, որոյ աշակերտուհեաց թիւն է 13։

Մեր Կ. Պոլսոյ Հայոց անբացատրելի թերութիւններէն մին այս է որ կիրակնօրեայ վարժարանի դրութենէն օգուտ քաղելու գրեթէ բնաւ փոյթ չենք տանիր։ Հայութեան ո՛ր կողմանին մէջ աւելի մեծ պէտք կայ տարրական կրթութիւն մը տալու չափահասներու, կամ անոնց որք նիւթական անձուկ պարագայից բերմամբ միջոց չունին դպրոց յաճախելու։ Թէեւ համեմատաբար ամեն հայաբնակ քաղաքէ աւելի դպրոց ունին Կ. Պոլսոյ Հայք, բայց տակաւին շատ մեծ թիւ մը կը կազմեն Պոլսաբնակ չափահաս Հայեր որք զուրկ են տարրական կրթութեան բարիքէն։ Պանդուխտներու ստուար գաղթականութեան մը մշտական ներկայութիւնը մանաւանդ շատ պիտանի կ՚ընէ կիրակնօրեայ վարժարան մը։ Այս պանդխտաց թիւը նուազած չունի, և գաւառներէն շարունակ նոր պանդուխտներ կուգան հիներուն տեղը բռնելու համար։ Եթէ կիրակնօրեայ վարժարանք կենան գէթ պանդուխտներուն նախնական կրթութեան համար, անուղղակի այլ ո՛չ նուազ իրապէս ծառայութիւն մը մատուցած կը լլինինք հայաբնակ գաւառաց լուսաւորութեան կենսական գործին։ Միշտ կը գանգատինք այն արգելքներէ զորս մեր գաւառաբնակ եղբարց տգիտութիւնն ու տհաճութիւնը կը յարուցանեն գաւառացի նոր սերնդեան կրթութեան դէմ։ Բայց ի՞նչ ըրած ունինք գաւառացի այդ չափահաս սերնդեան լուսաւորութեան համար։ Քանի որ գաւառացի չափահաս ազգայնոց անընդհատ հոսանք մը կայ որ կ՚երթեւեկէ Հայաստանէն ի Կ. Պոլիս և Կ. Պոլսէ ի Հայաստան, եթէ այս ազգայնոց, այս պանդուխտ ազգայնոց գէթ պարապոյ օրերուն մէջ կրթութեան նախագիտելիքն աւանդելու միջոցներ ունենանք, յայտնի է թէ ազգն ու մարդկութիւնը կ՚օգտուին ո՛չ միայն այս տգէտ գաւառացւոց կրթութենէն, այլ և անոնց միջոցաւ անոնց զաւակաց կրթութեան տրուելիք նոր մղումէն։

Չենք ըսեր թէ Կ. Պոլիս այս ուղղութեամբ բնաւ բան չէ ըրած. բայց եղածն ա՛յնչափ սահմանափակ, այնչափ աննշան է, որ կ՚արժէ նոր մղում, նոր ծաւալում մը տալ գործին։ Բազում տարիներէ հետէ Ղալաթիոյ կեդրոնական վարժարանին մէջ կայ կիրակնօրեայ դպրոց մը, ուստից հարիւրաւոր գաւառացի պանդուխտ Հայեր նախակրթութեան բարիքովը լցեալ երախտագիտութեամբ մեկնած են, և իրենց անձին օգտակար լինելէ զատ, իրենց գաւառներուն մէջ ալ կրթութեան նախանձախնդիր գտնուած են։ Տէրունին վարժապետն Քրիստոստուր էֆ. Ղազարոսեան գլխաւոր ուսուցիչն եղած է միշտ այս կիրակնօրեայ դպրոցին, և այս օրերս վերսկսած է իւր կիրակնօրեայ դասեր, զորս տարիէ մ՚ի վեր ընդհատել հարկադրուած էր Ղալաթիոյ եկեղեցւոյն վերաբերեալ շինութեանց պատճառաւ։ Թէեւ այլ եւ այլ խնդիրներու մէջ տարակարծիք գտնուած ենք Քրիստոստուր էֆ.ի, բայց այս կիրակնօրեայ վարժարանին առթիւ իւր ինքնայօժար մատուցած ծառայութիւնները գովելի գտած ենք միշտ, եւ հիմակ ալ գոհութեամբ կը յիշենք իւր դասախօսութեանց վերսկսումը։ Բայց այսչափ հազարաւոր պանդուխտներու համար որք կարդալ ու գրել չեն գիտեր, և այս տգիտութեան երեսէն թէ՛ նիւթապէս ու թէ բարոյապէս կը վնասուին, և այսչափ հարիւրաւոր Պոլսեցի չափահասներու համար որք նոյնչափ տգէտ են, մի միայն Ղալաթիոյ կիրակնօրեայ վարժարանը քի՞չ չէ՞ միթէ։ Սակայն և այնպէս, չենք տեսներ որ Պոլսեցի կամ Պոլսաբնակ հայ երիտասարդութիւնն, որ ա՛յնչափ պարտաւորութիւններ ունի առ հայրենիս և առ ազգն, ո՛ և իցէ ձեռնարկ մ՚ըրած լինի այս ուղղութեամբ։

Սկիւտարի, Գում-գափուի և Խասգիւղի մէջ հայ երիտասարդութիւնը գոհացուցիչ աշխատասիրութիւն մ՚ունի Աղքատասիրաց ընկերութիւններ հաստատելու և յառաջ վարելու։ Կը գովենք այս մարդասիրական գործունէութիւն. բայց մինչ Կ. Պոլսոյ Հայութիւնն ունի կազմակերպեալ մեծ հաստատութիւն մը աղքատ, անկար և անօք հիւանդներ խնամելու համար, այն է՝ Ս. Փրկչի Հիւանդանոցն, և մինչ Թաղական Խորհուրդք, իրենց պաշտօնին բնութեամբ իսկ, պարտաւոր են նիւթապէս օգնել իրենց թաղին այն խեղճ ընտանեաց որոց մէջ հիւանդութիւն անձնարին խեղճութիւն կը պատճառէ, չունինք կազմակերպեալ դրութիւն մ՚ տարրական կրթութիւն մը աւանդելու անուս չափահասներու, կամ այն պատանեաց և երիտասարդաց որք փափաք ունին ուսման, բայց կանուխէն հացի կախուր մղել հարկադրուած՝ միջոց ու ժամանակ չեն ունեցած դպրոց յաճախելու։ Միթէ չարժե՞ր որ Կ. Պոլսոյ հայ երիտասարդութիւնը բան մ՚ընէ այսպիսեաց համար, և միթէ միջոցներ կը պակսի՞ն իրեն։ Հայաստանի և Կիլիկիոյ մէջ, հակառակ ամեն տեսակ դժուարութեանց, երեսուն դպրոցներ պահող և հազարաւոր Հայեր ու Հայուհիներ իրենց բնիկ երկրին մէջ իսկ կրթող այս երիտասարդութեան համար անկարելի՞ է միթէ կիրակնօրեայ վարժարաններ բանալ Կ. Պոլսոյ մէջ։ Մասնաւոր դիւրութիւն մ՚ունի այս ձեռնարկութիւն, այնու զի դրամական զոհողութիւն չի պահանջեր։ Բաւական է որ գտնուին խումբ մը երիտասարդք, որք յանձն առնուն իրենց կիրակնօրեայ զուարճութիւններէն քանի մը ժամ խնայել ազնուագոյն նպատակի մը համար, ամենքը մէկ մէկ տարրական առարկայ դասախօսելու համար իրենց տգէտ եղբարց։ Թաղային վարժարանաց սրահները պատրաստ դասարաններ են այսպիսի դասախօսութեանց համար։

Չէ թէ մեզ պէս յետնեալ ժողովրդի մը մէջ, յորում հանրային կրթութիւնը ձրի և պարտաւորիչ չէ հռչակուած, և յորս ալ չկայ որ կարենայ հռչակուիլ, այլ եւրոպեան և ամերիկեան ամենէն աւելի քաղաքակիրթ ազգաց մէջ պէտք իսկ կը զգացուի հանապազօրեայ կանոնաւոր վարժարանաց թերին լցնելու կիրակնօրեայ և գիշերային ձրի դասախօսութեամբք։ Հանրային կրթութեան ամենէն աւելի մշուշ տրուած երկիրներու մէջ, ինչպէս են Զուիցերիա, Հոլլանտիա և Գերմանիա, գիշերային վարժարաններ կան այն պատանեաց համար որք՝ կանուխէն արհեստի հետեւելու հարկադրեալ՝ ժամանակ չեն ունեցած նախնական կրթութենէ մը աւելի բան ընդունելու ցերեկեայ կանոնաւոր վարժարանաց մէջ։ Մինչեւ որոշեալ տարիք մը, այս գիշերային դասախօսութեանց ընթացքը նո՛յնչափ պարտաւորիչ է պատանեաց համար որչափ ցերեկեայ վարժարանաց ընթացքը։ Կիրակնօրեայ վարժարանք, բողոքական երկրաց մէջ, առաւելապէս երիտասարդութեան բարոյական ու կրօնական հրահանգութեան կը ծառայեն, և այս տեսութեամբք յոյժ գնահատելի ծառայութիւն մը կը մատուցանեն ընկերութեան։ Երիտասարդութիւնը փոխանակ իւր կիրակնօրեայ ժամեր սրճարաններու, զբօսարաններու մէջ և այլ անանուն տեղեր անցունելու, նիւթական, ֆիզիքական ու բարոյական մեծամեծ կորուստներէ կը փրկուի և բարոյական ընտիր կրթութիւն մը կ՚առնու նորհիւ այս կիրակնօրեայ վարժարանաց, որք մեծ ծաւալում և նշանաւոր յաջողութիւն գտած են վերջին տարիներս։ Հագուստի, կապուստի, զարդարանքի, կերուխումի, արտաքին երեւոյթի մասին քանի որ հաւատարմապէս կ՚ընդօրինակենք Եւրոպացիներն, ինչո՞ւ համար այս պատուական հաստատութեանց, այս օրինակելի յառաջխաղացութեանց մասին նոյն գովելի ընթացքին հետեւող չուզենք լինել։ Մասնաւորելով մեր դիտողութիւն կիրակնօրեայ վարժարանաց վրայ, քանի որ մեր Տփղիսցի պատուական ազգակիցներն անգամ մեզ օրինակ լինելու չափ յառաջեմ կը գտնուին, արժա՞ն է միթէ որ Կ. Պոլսոյ Հայք աւելի եւս անտարբեր կենան կիրակնօրեայ վարժարանաց փորձեալ օգտակարութեան։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԵԴՐ. ԱՍԻԱ. Պուխարայէն առնուած լրոյ նայելով, 4,000 Մոլլաք համախմբուեր են ի Պուխարա, ժողովուրդը գրգռելու համար որ դիմադրէ ռուսական վարժարանի մը շինութեան քաղաքին Մազարկած թաղին մէջ. Այս Մոլլայից պետն, Ալիշան Խան, և իւր կուսակիցներէ 40 հոգիք ձերբակալուեր և բանտարկուեր են Պուխարայի Էմիրին հրամանաւ, որ կ՚ուզէ հաճոյ երեւիլ ռուս կառավարութեան. Բայց և այնպէս, լուր կայ թէ խռովութիւն պիտի ծագի եթէ ռուսական դպրոցին շինութիւնն սկսի. Արեւելքի ընթերցողք գիտեն արդէն թէ Պուխարայի Էմիրն ինք հաւանած էր այս դպրոցի շինութեան, յորում մտադիր էր Պուխարացի ազնուական տղայք դաստիարակել տալ ի ձեռն ռուս ուսուցիչներու։

—Էյյուպ Խան, որուն անգլօ հնդիկ կառավարութեան անձնատուր լինելը ծանուցինք, այս օրերս Մէշհէտէ կը տարուի Հնդկաստան, ուր պիտի երթան իրեն հետ միանան իւր կանայք և զաւակունք, որք ցարդ Թէհրան կը գտնուէին։

ԻՌԼԱՆՏԱ. Պապը պարսաւեց Իռլանտացի Եպիսկոպոսաց և հասարակ կղերին ընթացքն, որք քաղաքական յուզման կը խառնուին, և մշակներն ու վարձակալները կը գրգռեն ընդդէմ հողատերաց և ընդդէմ պահպանողական կառավարութեան. Չգիտենք քանիերորդ անգամն է որ Պապն այս մասին յանդիմանութիւններ և յորդորներ կ՚ուղղէ Իռլանտացի կղերին, որ սակայն մտիկ ըրած չունի, և իւր գործին կ՚ընայի, աւելի բողոքական Բառնելին քան Հռոմայ Քահանայապետին անսալով.

Պ. ՔՐԻՍՊԻ ԵՒ ԿՈՄՍ ՔՈՐԴԻ. Քորդի կոմսին անպատուաբեր եղանակաւ մը պաշտօնանկութիւնը Լոնտոնի իտալական դեսպանութենէն՝ քաղաքական կարեւոր դէպքի մը հանգամանքն առաւ. Պերլինի Վեհաժողովէն ի վեր, Պ. Քրիսպի կուսակցութիւնը կը պախարակէր զկոմս Քորդի թէ օտար դիւանագէտներուն հաճելի լինելու աւելի հոգ կը տանի քան Իտալիոյ իրական շահերը պաշտպանելու. Պ. Քրիսպի խօսքին նայելով, կոմս Քորդի կրնար Կիպրոսին Անգլիոյ թողուլին իմանալուն պէս կարեւոր խոստումներ ստանալ Անգլիայէն, որ դժուարութեանց առաջքն առնուլ միայն կը նայէր, և Գերմանիայէն, որ Վեհաժողովոյ աշխատութիւններն ի յաջող վախճան ածել միայն կը խորհէր, եւ այդ խոստմանց շնորհիւ ափազային մէջ իտալեան քաղաքականութիւնը կրնար շատ դիւրանալ. Իսկ կոմս Քորդի, աւելի հոգածու իւր օտար պաշտօնակցաց և մանաւանդ Պիզմարք Իշխանի բարեկամութիւնը պահպանելու, կ՚ըսէր հրապարակաւ թէ Իտալիոյ առաջին անգամ Մեծ Տէրութեանց հետ մէկ տեղ ի խորհուրդ նստած պահուն ինք չէր յօժարեր երբեւ մուրացիկ շնորհ խնդրել. Պ. Քրիսպի կը պատասխանէր թէ Պ. Վատինկդոն (ֆրանսացի պատուիրակն) եւս մուրացիկ մը չէր, և ֆրանքօ-գերմանական պատերազմէն ի վեր առաջին անգամ լինելով յաղթական թշնամւոյն քով բազմած, Իտալիայէն շատ աւելի փափուկ դիրքի մը մէջ էր, և սակայն կարողացաւ Թունուզի տիրելու արտօնութիւն ստանալ Լորտ Սալզպըրիէ. Վեհաժողովէն ի վեր ուրեմն Իտալիոյ Խորհրդարանին ձախակողմը միտքը դրած էր խայտառակել զկոմս Քորդի. Նաեւ Պ. Քրիսպի համարում չունէր Քորդի կոմսին դիւանագիտական կարողութեանց վրայ, և առիթ մը կը փնտռէր զնա տապալելու. Այս առիթ մօտերս ներկայացաւ. Երբ կոմս Քորդի Լոնտոն վերադարձաւ, Պ. Քրիսպի հրաման մը տուաւ գործադրելու, կոմս Քորդի չգործադրեց, կամ չհասկնալով, և կամ չուզելով հասկնալ. Եւ Պ. Քրիսպի հեռագրեց առ կոմս Քորդի. «Ձեր Վսեմութիւն չի հասկնար կամ չուզեր հասկնալ. Դեսպանատան կնիքն յանձնեցէք առաջին քարտուղարին.» Կոմս Քորդի պատասխանեց. «Դեսպանատան կնիքն յանձնեցի առաջին քարտուղարին. Իսկ հրաժարականս ո՛չ թէ Ձեր Վսեմութեան, այլ Վեհ. Թագաւորին պիտի մատուցանեմ։» Ըսուեցաւ թէ կոմս Քորդի պաշտօնանկ եղաւ, զի չէր յաջողած Իտալիան մասնակից ընել անգլօ-ֆրանսական բանակցութեանց վերաբերմամբ Սուէզի ջրանցքին. Բայց իտալացի երկուց քաղաքագիտաց մէջեւ հակառակութիւնն ա՛յնչափ հին էր որ Պ. Քրիսպի ո՛և է առիթէ օգուտ պիտի քաղէր իւր հակառակորդը վար զարնելու համար. Կոմս Քորդի կարեւոր մարդ մ՚է Իտալիոյ մէջ. արտաքին գործոց նախարար, Կ. Պոլսոյ դեսպան, Պերլինի Վեհաժողովոյ իտալեան առաջին լիազօր և Լոնտոնի դեսպան եղած է. Պ. Քրիսպի այսպիսի մարդ մը գետին զարնելով իւր հակառակորդաց ձեռքը զէնք չտալու համար, կը սպասէր որ կոմս Քորդի ինքնին պատճառ տար իւր անկման, և այժմ պաշտօնէական կարգապահութեան խնդրոյ մը մէջ կոմս Քորդի այդպիսի պատճառ մը տուած կը համարուի. Պ. Քրիսպի իրեն համակարծիք չեղող միւս դեսպաններն եւս փոխել որոշեր է. Պիզմարք Իշխանին հետ տեսակցելէն ի վեր, Պ. Քրիսպի թէ՛ յաչս Եւրոպիոյ և թէ յաչս իւր ազգակցաց շատ բարձրացած է, և կ՚ուզէ իրեն յատուկ քաղաքականութիւն մը ինքնիշխան եղանակաւ գործադրել. Այս տեսութեամբ [illegible] կարեւորութիւն մը կը տրուի Քորդի կոմսին անկման. Նորագոյն լրոյ մը նայելով, Պ. Քրիսպի իւր մօտ կանչեր է Լոնտոնի իտալեան գործակատարն, զՊ. Քադալանի, բերանացի հրահանգներ տալու համար, Իտալիոյ և Անգլիոյ միջեւ սերտ համաձայնութիւն կամ դաշնակցութիւն մը գոյացնելու նպատակաւ, ի պաշտպանութիւն երկուց երկրաց հասարակային շահուց ի Միջերկրական.

ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ. Առեւտրական դաշնագրոյ մը կնքման համար Բ. Դրան և ռուման կառավարութեան միջեւ ժամանակէ մ՚ի վեր տեղի ունեցած բանակցութեանց յաջող ելքն իբրեւ կարեւոր դէպք կը նշանակեն վերջին սուրհանդակաւ առնուած Վիեննայի լրագիրք, ծանուցանելով թէ վէճի նիւթ եղած երկու կէտերը կարգադրուած են, սմ. ձէթ և չուպալիզ ([illegible]) Ռումանիա մուծանելու իրաւունքը հաստատուելով, և թէ նոր դաշնագիրն պիտի կնքուի Ռումանիոյ դեսպանին Կ. Պոլիս ժամանումէն անմիջապէս ետքը.

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ. Այս երկուց կառավարութեանց միջեւ ծագած գժտութիւնն ի սկզբան ենթադրուածին չափ ծանր չերեւիր. Թէեւ հելլէն կառավարութիւնն արձակուրդով ետ կանչեց իւր Պուքրէշի դեսպան, ռուման կառավարութիւնն Աթէնքէ իւր դեսպանը չկանչեց. Կը կարծուի թէ ռուման նախարարն և հելլէն դեսպանը փոխադարձաբար բացատրել ներուած պիտի խնդրեն, և յարաբերութիւնք ըստ առաջնոյն պիտի շարունակուին.

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ. Մահարաճա Տուլիբ Սինկ Մուրուշայէ սա հեռագիրը ղրկեր է Հայտէրապատի Մահմետական Նիզամին. «Սիրելի հայրենակիցք. զգուշացէք [illegible] անգլիական շողոքորթութեններէն, որ կրնայ ի կորուստ մատնել ձեր գահերը.» Նիզամն ալ այս հեռագիր անմիջապէս հաղորդեր է Լորտ Տըֆրէնի.

ՓԱՐԻԶԻ մէջ Ծայրայեղք կը խլրտին նախագահական ընտրութեան հաւանականութեան առթիւ. Քանի մը հազար «Անհաշտներ կամ Ռոշֆորեաններ ժողով մ՚ընելով որոշեցին «Փարիզի փողոցներուն մէջ ամրութեանց շինութեան հսկելու պաշտօնով մասնախումբ մը կարգել, դիմադրելու համար հանրա-

---

—)(101)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԹԷՈՒԷԶ

ՄԱՍՆ ՉՈՐՐՈՐԴ

ԵՂԲԱՅՐԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կոմսը չպատասխանեց պահապանին, այլ ինքնիրեն խօսելով.

—Ո՛չ, անհնար բան է որ երկուքն ալ մեռած ըլլան... Ինչպէս ըսելու է Ժաննի... Այս տղաքներն իրար սպաննեցին... այլ սպանիչն ես չե՞մ, որ իրարու մօտ բերի զիրենք, առանց իմացնելու թէ բնութիւնը խնամութեան ի՛նչ անձուկ կապով մը կապած էր զիրենք... Ես չե՞մ հիմա պատահող բոլոր չարեաց հեղինակն, ինչպէս եւ երբեմն պատահող բոլոր չարեաց հեղինակն... Ա՛հ, պատիժը սոսկալի եւ կատարեալ է... Ժաննն չուզեր ներել ինծ... այս զաւակաց, այս եղբայրասպանաց արիւնն իմ վրայ կիյնայ, եւ ես կը մեռնիմ —որովհետեւ վէրքս մահացու է— կը մեռնիմ իմ իսկ զաւկիս ձեռքով, իմ զաւկիս, զոր չկրցայ ուրիշ բան մ՚ընել բայց եթէ մարդասպան մը, թշուառական մը եւ վա՛տ մը...

Պառիկու Սամսոնի վրայ հակած կեցած էր։

Երկու երեք անգամ գնացած ջուր բերած էր իւր ոսկեան մորթակով եւ այնու լուացած էր երիտասարդին վէրքը։

Սամսոն բացաւ աչքերը։

—Ա՛հ, ըսաւ Պառիկու, գէթ սա կը վերակենդանանայ։

—Պառիկո՛ւ, ըսաւ կոմսը, ձիս ճամբուն վրայ է, գնա կառք մ՚առ եւ հետդ բեր տօքթօր Ֆլէռիմոնը...

Պառիկու արդէն ճամբայ ելած էր. ետին դարձաւ. կոմսը կը կոչէր զնա տկար ձայնով մը։

—Բան մը մի՛ զրուցեր կոմսուհւոյն... Հիւա՛նդ է... Այդ սոսկալի լուրն առնլուն պէս կը մեռնի՛...

—Բայց դո՞ւք, ըսաւ նորէն պահապանը... դո՞ւք, պարոն։

—Ես... բանի մը պէտք չունիմ... Միայն զիս առուակին մօտ տար... Ո՛հ, մի վախնար, ես զօրաւոր եմ... Ասկէ զատ չեմ ուզեր անմիջապէս մեռնիլ, ո՛չ չեմ ուզեր...

Պառիկու հնազանդեցաւ եւ անմիջապէս մեկնեցաւ։

Ժան-Մառդ տխուր գիշեր մ՚անցուցած էր. Չէր կրցած քնանալ։ Այն մտածումը թէ իւր բարեկամը պիտի մենամարտէր առաւօտուն եւ թերեւս մեռնէր, արթուն կը պահէր զնա։

Արշալոյսէն առաջ արթնցած էր. երբ իմացաւ որ ձայն կուգայ Սամսոնի սենեկէն, ելաւ գնաց, դուռը զարկաւ եւ գըտաւ զիւր եղբայրն արդէն պատրաստ մեկնելու։

Սամսոն ժպտուն եւ հանդարտ էր։

Ողջագուրեց Ժան-Մառդն եւ ըսաւ նմա.

—Մխիթարուէ. Նախազգացում ունիմ թէ վերջին անգամը չէ որ կը տեսնեմ զքեզ։

—Այնպէս, այս մենամարտութիւն առանց վկայի՞ տեղի պիտի ունենայ։

—Այնպէս պէտք է։ Ամեն բան կարգի դրուած է որպէս զի ողջ մնացողին վրայ կասկած մը չլինի։ Ի՞նչ պէտք ունինք վկայի. կրնան արգելք ըլլալ մեր գործին։

—Գլէման այնքան վատ եւ թշուառական է որ կրնայ յանկարծակի բերել զքեզ եւ ետեւէդ զարնել...

—Ատոր վրայ մտածեցի եւ աչքս վրան պիտի ըլլայ, ապահով եղիր։

—Ձեր մենամարտած միջոցին անտառին եզրը պիտի գտնուիմ եւ պայթմանց ձայնը լսածիս պէս անմիջապէս պիտի վազեմ գամ։

—Արգելք մը չեմ յարուցաներ... թէեւ աւելի լաւ է որ...

—Ի՞նչպէս կ՚ուզես որ հոս մնամ... երբ... թերեւս... բայց ո՛չ, դուն չպիտի մեռնիս... անհնար բան է այս... ապահով եմ այս մասին։

—Ես ալ։ Սակայն կարելի է որ չվերադառնամ, Ժան-Մառդ... յայնժամ... յիշէ՛ թէ ո՛րքան կը սիրէի Թէռէզը, եւ սիրէ զնա մեր երկուքին համար եւ նմա նուիրէ կեանքդ... երջանկացուր զինքն ու. երբեք ամպ մը չմթագնէ իւր ճակատը...

—Կը խոստանա՛մ, ըսաւ Ժան-Մառդ արտասուելով։

—Իմ բոլոր ստացուածքս իմ սէրս էր, ըսաւ Սամսոն... Ա՛յս է կտակս եւ ուրիշ բան մը չունիմ քեզ թողնելիք։

Ու միշտ կը ժպտէր։

—Սակայն պէտք է որ մեկնիմ, ըսաւ, չեմ ուզեր ուշ մնալ։

Եւ շուտափոյթ գնաց, որովհետեւ ինքն ալ կ՚սկսէր յուզուիլ, վերջին անգամ մ՚ալ համբուրելէ յետոյ իւր եղբայրը։

Ժան-Մառդ, ինչպէս ըսած էր, հեռուէն հետեւեցաւ նմա, և Պաւէատոնի անտառին եզրէն սպասեց մենամարտի ելքին։

Երբ պայթմանց ձայնն հասաւ մինչեւ ինքն, ծունկի վրայ գետին ինկաւ շանթահար, շնչասպառ։

Յետոյ սկսաւ խենդի մը պէս վազել։

Հինգ վարկեան քալած չէր երբ կանգ առաւ. ուրիշ երկու պայթիւններ կը թնդային որոտման մը պէս։

Հասկցաւ, խուլ բացագանչութիւն մ՚արձակեց և արագեց իւր ընթացքը։

Երբ Առապը-Վէռ հասաւ, տեսաւ Պառիկուն կոմսին վրայ հակած, տեսաւ կոմսը վիրաւոր, տեսաւ Գլէման մեռած, լսեց գոգցես երազի մը մէջէ՝ կոմսին խօսքերը, պահապանին պատասխանները։

Բացատանին մէջ խոյացաւ բարձրագոչ աղաղակ մը...

—Սամսո՛ն, Սամսո՛ն։

Եւ իւր եղբօր մօտ լինալով, երկու թեւերովը գրկեց զնա, միշտ տալով իւր եղբօր անունն, անկապակից բառեր ըսելով։

Երկար ժամեր անցան մինչեւ որ Պառիկու վերադարձաւ։

Վերջապէս տօքթօր Ֆլէռիմոն հասաւ։

Կառքը թողած էր արահետին վրայ։

Ֆլէռիմոն, առանց բառ մ՚արտասանելու, ակնարկ մը նետեց բացատանին վրայ. Գլէմանի վրայ ծռելով բաւականացաւ։

Գլէման ա՛լ պէտք չունէր իրեն և տօքթօրը զայն ի կեանս վերադարձնել ջանալու համար չկորսնցուց ժամանակ մը որ թանկագին էր միւսներուն համար։

Կը պատրաստուէր հարցափորձել կոմսն երբ սա շարժմամբ մը ցոյց տուաւ Սամսոնը։

—Նախ եւ առաջ նա, ըսաւ,—ինչպէս վայրկեան մ՚առաջ ըսած էր պահապանին,—յետոյ ես։

Ֆլէռիմոն հնազանդեցաւ, քննեց Սամսոնի վէրքը, չափեց անոր խորութիւնը։

Ժան-Մառդ եւ Դուէգուա բժիշկին նայեցան վշտատանջ անձկութեամբ մը, իսկ Սամսոն այնքան տկար էր որ աչքերը բանալէ եւ եղբայրը ճանչնալէ յետոյ նուաղած էր։

Ֆլէռիմոն ոտք ելաւ։

—Շատ արիւն կորուսած է. Քառորդ ժամ մը ուշ հասայ. Սակայն վէրքը մահացու չէ... բարեբաղդաբար գնդակը շեղած է. Կրնամ ազատել նորա կեանքը։

Ժան-Մառդ, որ ջիղերն յանկարծ թուլցան, սկսաւ հեծկլտալ արտասուագին. ա՛լ չէր կրնար զսպել ինքզինքը։

Յետոյ տօքթօրը քննեց զկոմսը։

Վէրքը շատ ծանր էր։

Գնդակն որովայնը մտած և աղեաց մէջ թափանցած էր, ուր անշուշտ մահացու աւերումներ գործած էր։

Ֆլէռիմոն չէր համարձակէր վճիռ տալ։

—Շա՞տ կը տառապիք, հարցուց բժիշկը։

—Անհնելի կերպով, ըսաւ կոմսը... բայց բան մը մի՛ ծածկէք ինձմէ, տօքթօր... մահուընէ չեմ վախնար...

Եւ ցած ձայնով յարեց.

—Ընդհակառակն, մահուան կը ցանկամ, ո՛հ, մեծապէ՛ս կը ցանկամ։

—Յոյս չեմ կտրեր ձեր կեանքէն, ըսաւ բժիշկն... Հիմա ի դղեակ պիտի փոխադրել տամ զձեզ. հոն աւելի դիւրաւ կրնամ հասկնալ թէ գնդակն ի՛նչ ճամբով գացած է... Շնչհեղձութիւն չէ՞ք զգար։

—Ո՛չ։

—Եւ բնաւ տենդ չունիք, զարմանալի է այս։

Պառիկու կառքը փոխադրեց Գլէմանի մարմինը. Դուէգուա կոմսն եւս հոն փոխադրուեցաւ, եւ կառքը յամր գնացքով ճամբայ ելաւ դէպի դղեակը։

Կոմսն ըսած էր բժիշկին.

—Այնպիսի պատճառներով զորս վերջէն պիտի հասկնաք, անհնար է որ Սամսոն դղեակ վերադառնայ. Միւս կողմէ հանգիստ սրտով չպիտի մեռնիմ եթէ ապահով չպիտի լինիմ թէ իւր գնացած տեղը պիտի խնամուի իւր վիճակին պահանջած բոլոր հոգածութեամբ. Տօքթօր, անհուն ծառայութիւն մը կը մատուցանէք ինծ եթէ ձեր տունը փոխադրել տաք զնա, եւ երախտագիտութիւնս անսահման կ՚ըլլայ։

—Ես արդէն պիտի առաջարկէի ձեզ զայս, պարոն կոմս։

(Շարունակելի)

ին իշխանութեան, եթէ Պ. Ժիւլ Ֆերրի Նախագահ ընտրուի Հանրապետութեան։ » Յայտնի է թէ Պ. Ժիւլ Ֆերրի յոյժ ատելի է անիշխանական և յեղափոխական ամբոխին, իւր իշխանութեան միջոցին այդ տարրերը խիստ հսկողութեան ներքեւ պահել յաջողելուն համար։ — Պ. տը Պոլիէ, խօսելով նախագահութեան ընտրելեաց վրայ, յիշելէ յետոյ Պ. Ժիւլ Ֆերրի, Պ. տը Ֆրէսինէ, Պ. Ֆլոքէ, Պ. Լէօն Սէ, Պ. Ժիւլ Սիմօն, Պ. Ֆլուռանս, Պ. Սատի Քառնօ և Պ. Լըռուայէ, կը յիշէ յոյն անակնկալ ընտրելիութիւն մ'ալ, որուն չափաւոր Հանրապետականք այժմ կուտան նշեր. Այս է՝ Փարիզի զինուորական կառավարիչ Սօսիէ զօրավար, որ Հանրապետական մ'է և միանգամայն ազդու մարդ մը, հրամայելու վարժ, որոյ ձեռաց մէջ Հանրապետութիւնն ինքզինք յարգել տալու կարող պիտի լինի եղեր։ Եւ յեղափոխականք ամենէն աւելի հակառակ են այս տեսակ ազդու մարդոց։ Ընտրելեաց այս երկար շարքն իսկ կը ցուցնէ յարմարագոյն ընտրելոյ պակասութիւնն, որով Հանրապետական կուսակցութեան մէջ շատ երկպառակութիւնք կրնան ծագիլ նախագահական ընտրութեան խնդրոյն վրայ, եթէ կանխաւ իրենց մէջ համաձայնելու գրեթէ անակնկալ զոհողութիւնը չընեն Հանրապետական խմբակները։

Պուլկար կառավարութիւնը Պելժիոյ Ժանսէն գործարանին յանձնարարած էր հինգ միլիոն ֆրանքի զէնք և ռազմամթերք։ Այժմ կը ծանուցուի թէ այս գումարն երաշխաւորեր է Ֆերտինանտ Իշխանին մայրը, Քլէմանդին Իշխանուհին։

— Ծանուցուեցաւ թէ Հունգարացի ճարտարագէտ Պ. Վալտաքֆէլ դատ բացած է Ֆերտինանտ Իշխանին և Զիջի կոմսին դէմ, 10,000 ֆր. պահանջելով, զոր ծախք ըրեր է Պուլկարիոյ մէջ Ֆերտինանտ Իշխանին ընտրութիւնն յաջողցնելու համար։ Պէսթէր Լօյտ ծանուցած լինելով թէ Պ. Վալտաքֆէլ աշխատած է Հունեատի մաճառ կոմսը Պուլկարիոյ Իշխան ընտրել տալու, Հունգարացի ճարտարագէտը կը պատասխանէ թէ այս չարախօսութիւնը ներշնչած է յիշեալ թերթին Պ. Նաչեւիչ, որովհետեւ ինք չէր ուզած 20,000 ֆր. կաշառք տալ այս Պուլկար Նախարարին։ Եթէ այս ամբաստանութեանց մէջ ո՛ և է հիմ կայ, Պուլկարիա նախանձելու բան չունի Ֆրանսայի. զի ինք ալ Վիլսոնեան փոքրիկ խնդիր մ'ունենալ կը թուի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կարնոյ Գաւառական Ժողովին կողմէ ի Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ վիճակին առաջնորդ ընտրուած է Տէր Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունի։

Երէկ Բարբերդէն մայրաքաղաքս ժամանեց տեղւոյն Դատեմի վանուց Նախորդ վանահայր Արժ. Տ. Սահակ քահանայ Տ. Սարգսեան։

Ըստ որոշման Պատկ. Կրօնական Ժողովոյ և ըստ հաւանութեան Բարձր. Ս. Պատրիարք Հօր, Տիրացու Պ. Մինաս Գալփաքճեան յառաջիկայ կիւրակէ օր՝ Ս. Նիկողայոսի վերայ Քահանայ պիտի ձեռնադրուի Ամեն. Խրիմեան Սրբազան Հայրիկի միջոցաւ, որում Ն. Սրբազնութիւնն Սարկաւագութեան աստիճան պիտի տայ շաբաթ աւուր, և կոչումը պիտի ընէ շաբաթ երեկոյ։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ

Ատենապետ	Ատենադպիր
Բ. Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ	Կ. Թ. ԳԱՓԱՄԱՃԵԱՆ

10 Նոյեմբեր 1887
Գասըմփաշա

Կը խնդրուի մեզմէ ծանուցանել թէ ի նպաստ Ենի-գաբուի ազգ. երկսեռ վարժարանաց Թատերական ներկայացում մը պիտի տրուի յառաջիկայ շաբաթ գիշեր Շահզատէ Պաշիի օսմանեան թատրոնին մէջ, որ վարձուած է այս նպատակաւ։

Ներկայացուելիք խաղերն են [illegible], [illegible], Սէր թատրերգութիւնն և [illegible]։

Հրատարակեցաւ Հունչէ Նոյեմբեր 10ի 3րդ թիւն՝ հետեւեալ բովանդակութեամբ։

Ազգային տեսութիւն։ — Ահաւոր դատաստան։ — Ուրուագիր Երուսաղէմի կանոնաց։ — Հեռագրական։ — Բալուցիի Նամակ։ — Մանր-մունր։ — Սեւ դեղեկի տերակները։

Ա Զ Դ

Երիտասարդ մը ամենայն փութաջանութեան արժանի և աշխատասէր կը փափաքի ծառայել առեւտրական տան մը մէջ, բայց ո՛չ գրագրութեամբ։

Մանրամասնութեանց համար դիմել լրագրոյս խմբագրատունն Նորատունկեան խան, Ղալաթիա։ 1241

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լ. ՀԷՐԸԼՏԻ ԴԱԴԱՐՈՒՄԸ

Լէվանթ Հէրըլտ անգղիական լրագիրը դադրման դատապարտուեցաւ Տպագրական Տեսչութեան հետեւեալ հաղորդագրով որ հաղորդուեցաւ երէկ յիշեալ լրագրոյն արտօնատիրոջ։

Նկատելով որ Լէվանթ Հէրըլտ իւր վերջին թիւերուն մէջ չարամիտ հրատարակութիւններ բրած է բարեկամ վեհապետի մը նկատմամբ.

Նկատելով որ կայսերական կառավարութիւնը չկրնար բնաւ հանդուրժել այսպիսի անպատշաճ լեզու մը.

Բարձրագոյն հրամանաւ Լ. Հէրըլտ դադրած է եւ կը մնայ ցնոր տնօրինութիւն։

Ներկայ հրամանագիրս հաղորդուած է առ Պ. Էտկար Հուիթէքըր, արտօնատէր յիշեալ լրագրոյն։

Տպագ. Տեսչութիւն

11/23 Նոյեմբեր 1887

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐ

Կայս. կառավարութեան և Ռումանիոյ միջեւ կնքելի առեւտրական դաշնագիրը կայս. Իրատէով վաւերացած լինելով երէկ ստորագրուեցաւ։

ՕՍՄ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս յայնի է, Հանրային պարտուց համար կնքեալ պայմանագիրը կը տրամադրէ որ նոյն վարչութեան մէջ օսմանեան պարտատէրաց կողմէ եւս ներկայացուցիչ գտնուի և այս տրամադրութիւն ցարդ գործադրուած չէր։

Արդ, Թարիք կ'իմանայ թէ սոյն պաշտօն պիտի յանձնուի կայս. Թանգարանի և գեղարուեստից վարժարանի տնօրէն Համտի պէյի որ միանգամայն պիտի պահէ իւր արդի պաշտօնները։

— Սոֆիայէն առնուած լրոց յենլով, Մոնիթէօր վերապահութեամբ կը ծանուցանէ թէ պուլկար կառավարութեան և Օսմ. Հանրային պարտուց վարչութեան միջեւ գոյացեալ համաձայնութեամբ՝ Արեւելեան Ռումէլիի յետամնայ տրոց հաշիւը պիտի կարգադրուի 21,750 ոսկւոյ վճարմամբ։

ՊԱՌՈՆ ՀԻՐՇ

Կայս. կառավարութեան հրաւիրանօք Պառօն Հիրշ մայրաքաղաքս գալու համար այսօր Վիէննայէն ճամբայ պիտի ելնէ և շաբաթ օրը Սոֆիա ժամանելով, կիրակի անտի պիտի մեկնի և երկուշաբթի Պոլիս պիտի ժամանէ։

Այսօր մայրաքաղաքէս Սոֆիա կ'ուղեւորին Ռումէլիի երկաթուղեաց Տնօրէն Պ. Քիւլման, միացեալ գծերու շինութեանց ընկերութեանց հաշուակալ Պ. Կրոսօֆս և Ազարեան Անդրէաս էֆէնտի, որք Պուլկարիոյ մայրաքաղաքին մէջ դիմաւորելով զՊառօն Հիրշ, մինչեւ Կ. Պոլիս պիտի ընկերանան նմա։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Առեւտրական Լրաբերէն քաղուած)

Թուրքիոյ ասիական գաւառներէն առնուած վերջին լուրերը լաւագոյն ապահովութիւններ կ'ընծայեն յառաջիկայ հնձոց մասին. առատ անձրեւներ տեղացած են անխտիր ամեն գաւառաց մէջ եւ սերմանցանութիւնք կատարուեցան գոհացուցիչ պայմանաց մէջ։ Վերջին շաբթուն մէջ՝ ներմուծեալ ապրանաց վրայ կարեւոր գործառնութիւնք եղան և Պոլսոյ ու Ղալաթիոյ հրապարակները միանգամայն ոգեւորեալ էին թէ՛ մանր և թէ՛ մեծաքանակ առեւտուրներով։ Այս շարժումն յառաջ բերին, ինչպէս միշտ, Արեւելեան Ռումէլին և մերձակայ գաւառներն. ասիական գաւառներն, որք ամեն տարի այս թուականին բազմաթիւ գնողներ կը ղրկէին մեզ, կենդանութեան նշան չտուին գրեթէ։

Արտածելի ապրանաց վրայ նախորդ շաբաթներէն քիչ մը աւելի շարժում կար. Թիֆթիկի եւ ափիոնի վրայ գործեր եղան, թէեւ նուազ շահաբեր գներով. այսու հանդերձ բաւական կարեւոր և կանոնաւոր առեւտուրք եղան կալերոփ վրայ։

Հատիկք և սերմնիք փնտռուեցան հաստատ գներով։

Ալիւրի և ցորենի գները բռնուած են միշտ, թէեւ գործ չ'լինիր։

— Ելմտական Նախարարութիւնն հրահանգներ ուղղեց իւր պաշտօնէից որ ի գաւառս՝ եղեւնեաց կեղեւը քաղելու եղանակի մասին, որք յետ այսորիկ պիտի վաճառուին պայմանագրութեամբ որոց տպեալ օրինակները պատրաստուած են ձեռնհաս պաշտօնատան կողմէ։

— Հանքաց և անտառաց վարչութիւնն աւարտեց քննութիւնն Լ. Պալթաճի էֆ.ի ծրագրոյն ի մասին օսմանեան հանքային ընկերութեան մը կազմութեան։ Այս ծրագրոյ վերաբերեալ թղթերը Բ. Դրան մատուցուած լինելով, Նախարարաց խորհուրդը պիտի ձեռնարկէ անոնց քննութեան։

— Նոյն վարչութիւնն զբաղած է նմանապէս անգլիացի դրամատէրաց խմբի մ'առաջարկութեամբ, զոր ներկայած է փաստաբան Պ. Միճի, 150,000 ոսկւոյ փոխառութեան մը փոխարէն Երէյլիի գետնածխոյ հանքերու շահագործումն ստանձնելու համար։ Բաց աստի, 50,000 ոսկի կը դրուի կայս. կառավարութեան տրամադրութեան ներքեւ, որպէս զի այժմեան արտօնատէրաց վճարուի իբր վնասուց հատուցում։

— Շաբթուս մէջ Լոնտոնէն առնուած հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ նոր և զգալի բարձրացում մը տեղի ունեցեր է պղնձի գնոյն վրայ, որոյ խառն տեսակի գինն է այժմ 52 անգլ. ոսկի։ Այս բարձրացումը կը վերագրուի ֆրանսական ընկերութեան մը գործողութեանց։

— Սելանիկէն կը գրեն թէ ներկայ տարւոյն մէջ շուրջ 600 սնտուկ ափիոն արտադրուեր է, մինչ նախորդ շրջանի արտադրութեանց գումարն էր 450 սնտուկ. յառաջիկայ հնձոց համար եղած առատ սերմանցանութիւններէն կը գուշակուի թէ յաջորդ տարին 1200 սնտուկի չափ ափիոն պիտի արտադրուի։

Մայրաքաղաքս հասած հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ սպանիական կառավարութիւնն իւր հաւանութիւնն յայտներ է Սուէզի ջրանցքին չէզոքացման վերաբերեալ անգլօ-ֆրանսական պայմանագրոյն։

— Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ Սելանիկի ծովածոցին մէջ բարափի եւ նաւահանգստի մը շինութեան մենաշնորհը տրուի կայս. անձնական Գանձուն նախարարութեան և այս նպատակաւ իւր բարձր հովանաւորութեան ներքեւ Համիտիէ անուամբ օսմ. ընկերութիւն մը կազմուի. կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութիւնը ծանուցած է կայս. այս Իրատէն առ որ անկ է։

— Կը յիշուի թէ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան երկրաչափ Պ. Կալան Պաղտատ ղրկուած է քննելու համար թէ ինչ միջոցներ ձեռք առնուլ կարելի է երկիրն ազատելու համար Եփրատ գետին ողողումներէն։ Արդ, Պ. Կալան իւր տեղեկագիրն ուղղած է Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան, յայտնելով թէ այդ նպատակաւ կատարելի աշխատութիւնք 30-40,000 ոսկի ծախուց կը կարօտին։

— Ծանուցուեցաւ թէ Սելանիկի ջուրերու շահագործման արտօնութիւնը խնդրուած է կայս. կառավարութենէն. Այս մօտ կատարուած ձեռնարկը կանոնաւոր վիճակի մէջ է և պէտք եղած մազպաթան կայս. վաւերացման մատուցուած, Կ. Պոլսէն դրամատէրաց զօրաւոր խմբի մը աջակցութիւնն ապահովուած է, կ'ըսուի, այս գործին։

— Կ. Պոլսոյ ֆրանսական նախկին դեսպան Տը Նոայլ Մարգիզի մայրը Բարիզի մէջ մեռեր է ի հասակի 87 ամաց։

— Անցեալները լրագրաց միջոցաւ հրատարակուած էր անցագրի նոր օրէնքն որոյ Զ. յօդուածի տրամադրութեան համաձայն անցագրի ծախքն հինգ ղրուշ որոշուած և սոյն օրինաց գործադրութեան դրուելուն համար երեք ամիս պայմանաժամ տրուած էր։ Արդ, այս աւուր Թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ պաշտօնական ազդ մը կը ծանուցանէ թէ, նկատելով որ այդ պայմանաժամն այժմ աւարտած է, ցարդ գտնուած այն անցագրերն, որոց վրայ տասն և հինգ ղրուշ ծախք նշանակուած է, մինչեւ որ սպառին նոր կնքով մը պիտի կնքուին սա պարբերութեամբ «ըստ վերջին որոշման հինգ ղրուշ առնուած է», թէ յետ այսորիկ ներքին անցագրոց համար հինգ ղրուշ պիտի առնուի և թէ նոյն օրինաց Ն. յօդուածին համաձայն իրենց անցագրերը վիզէ ընելու համար ներկայացողք ստիպուած չեն [illegible] ցոյց տալ այլ միայն իրենց [illegible] պիտի ներկայացնեն անցագրին հետ։ Պաշտօնական ազդը կը յարէ թէ այս գործողութեան միջոցին, ըստ առաջնոյն տեղափոխութեան արձանագրութեան գործողութիւնն եւս պիտի գործադրուի։

— Եօզղատի, Կեսարիոյ, Քէնկըրիի և Իսկիլիպի տեղական կառավարութիւնք հեռագրեր ուղղելով ի կայս. պալատն՝ ծանուցած են թէ Վեհ. Սուլթանին հայրական հոգածութեանց շնորհիւ Էնկիւրի նահանգին մէջ սովի հետք մնացած չէ և թէ բոլոր ժողովուրդը միշտ կ'աղօթէ վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանի։ Այս հեռագրեր ներկայացուած են Ն. Վեհափառութեան։

— Այս աւուր Թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ պաշտօնական ազդ մը կը ծանուցանէ թէ Եանեայ Նահանգին մարդահամարի գործողութիւնն աւարտած է։

— Որչափ ալ անհաւատալի թուի, կ'ըսէ Մոնիթէօր, ֆրանսացի դրամատէրաց խումբ մ'ալ աւելցած է այն ընկերութեանց վրայ որք ասիական երկաթուղեաց շինութեան մենաշնորհը կը խնդրեն կայս. կառավարութենէն. Սակայն, կը յարէ, Պ. Սիֆէլտէրի և իր ընկերաց բանակցութիւնք յաջող վիճակի մէջ են արդէն և ելքի մը յանգելու մօտ։

— Ֆրանսական դեսպանատունն հիւր գտնուող մէկ քանի ֆրանսացի զինուորական սպայք դեսպանատան միջոցաւ Վեհ. Սուլթանէն արտօնութիւն խնդրած էին կայս. գանձարանն այցելելու։ Արդ Ն. Վեհափառութեան արտօնութեամբ՝ սոյն ֆրանսացի սպայք երէկ, ընկերակցութեամբ կայս. Թիկնապահ մ'այցելեցին կայս. գանձարանն և յետոյ պալատական նաւակներով գնացին Տօլմա Պաղչէի, Պէյլէրպէյի եւ Կեօք Սուի պալատները։

— Արաբական Էլ-Ահրամ լրագիրը կէս պաշտօնական կերպիւ կը յայտարարէ թէ Եգիպտոսի օսմ. բարձր Գոմիսէր Ղազի Մուխթար փաշա տեղեկագիր ղրկած չէ ի Կ. Պոլիս, Սուէզի ջրանցքի խնդրոյն առթիւ։

— Բէժիի ընդհանուր ժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ օսմանեան կայս. Պանքայի տնօրէն Պ. Տըվօի և վաւերացուց անցեալ տարւոյ հաշուեկշիռն։

— Քաղաքապետութիւնը տեղեկանալով որ աւազակապետ Խոճէմ Կէյագի շրջակայքն երեւան ելած է պէտք եղած հրամանները տուաւ անոր ձերբակալման համար։

— Առանց սպասելու Պելօվա-Վաքարէլ-Սոֆիա Զարիպրոտ գծին աւարտման, Իսքիւպ-Վրանիայի գծին անմիջական շահագործման խնդիրն առկախ կը մնայ դեռ. Մոնիթէօր կ'ըսէ թէ, եթէ կայս. կառավարութիւնն որոշէ հարկ եղած արտօնութիւնը տալ, նոր գծերու առժամեայ շահագործումը պիտի յանձնուի ո՛չ թէ երկաթուղեաց միացեալ ընկերութեան, ինչպէս կը կարծուէր, այլ արեւելեան երկաթուղեաց շահագործման ընկերութեան։

— Ֆրանսական նաւային ընկերութիւններն որք արեւելեան նաւահանգիստները շոգենաւ կը բանեցնեն, ինչպէս նաեւ աւստրիական Լոյտը, միջոցներ ձեռք առած են, Իսքիւպ-Վրանիայի գծի շահագործումն սկսելուն պէս, շոգենաւային ճեպընթաց և ուղղակի հրթեւեկութիւն մը հաստատել ընդ մէջ Սելանիկի և Աղեքսանդրիոյ։

— Երէկ Խտիվիէի շոգենաւով Եգիպտոս ուղեւորեցաւ Էլ-Ահրամ լրագրոյ արտօնատէր Սէլիմ Թաքլա էֆէնտի։

— Կը յիշուի թէ անցեալներն ի Պոլիս Եուսուֆեան խանի մէկ սենեակէն չուխա գողցուած էր և մէկ քանի ամբաստանեալք կալին որոնցմէ մին Հէքիմեան Ալեքսիս ազատ արձակուած էր Եղեռնադատ Ատենի որոշմամբ։ Արդ, Վճռաբեկ Ատեանը ջնջած լինելով սոյն որոշումը, Եղեռնադատ Ատեանն երէկ վերստին զբաղելով սոյն դատով չորս տարուան չղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց Հէքիմեան Ալեքսիսը։

— Սպանիէն հարցում մ'ուղղած էր առ կառավարութիւնն՝ նախկին նախարարաց դատի ենթարկման համար։ Պուլկար կառավարութիւնն հետեւեալ կերպիւ պատասխանած է այս հարցման.

«Թէեւ կառավարութիւնը մասնակից է ժողովոյդ և ժողովրդեան ցասման ընդդէմ հեղինակաց օգոստոս 9/21 ի շարժման, այսու հանդերձ ըստ տրամադրութեանց տէրութեան հիմնական կանոնաց, չկրնար նախաձեռնութիւն ստանձնել դատի ենթարկելու զՊ. Պ. Քարավէլօֆ, Զանօֆ և Նիքիֆօրօֆ, նախկին նախարարապետները։ Այս նախաձեռնութիւն մի միայն Ազգային ժողովին կը պատկանի։ Այսու հանդերձ կառավարութիւնն հարկ կը դատէ իւր կարծիքն յայտնել այս մասին, ըսելով թէ այս պահուս հարկ չկայ ի դատ կոչել նախկին նախարարները»։

Կը կարծուի սակայն թէ հակառակ այս պատասխանին, Սպանիէն յիշեալ անձանց ի դատ կոչուիլը պիտի որոշէ։

— Քաղաքապետութիւնը տեղեկանալով որ Քեաղըտ Խանէի գիւղին մէջ անասնոց համաճարակ ախտ մ'երեւան ելած է, նախընթաց գիշեր յատուկ պաշտօնեայ մը եւ բժիշկ մը ղրկեց որք պէտք եղած քննութիւնները կատարելով հաստատեցին թէ այդպիսի ախտ մը բնաւ գոյութիւն չունի։

— Բանի մ'ամիս առաջ Խասգիւղ սրճապան Մինաս անուն անձն սպանող Գրիգոր որ իւր 2 եղբարց հետ բանտարկուած էր, երէկ եղեռնադատ ատենին կողմէ 15 տարուան չղթայակապ բանտարկութեան դատապարտուեցաւ, իսկ երկու եղբայրքն անպարտ արձակուեցան։

— Երէկ Եգիպտոս ուղեւորեցաւ Բարձր. Խտիվին եղբայր և Վեհ. Սուլթանի պատուակալ թիկնապահ Բրէնս Հասան փաշայի մայրը։

— Թարիք կ'իմանայ թէ Սկիւտարի թաղապետութեան տնօրէն Ասաֆ պէյ հանգստեան թոշակ խնդրած է։

— Ջմիւռնիոյ ու Սելանիկի միջեւ երթեւեկող Պեյրութ անուն շոգենաւն անցեալ հինգշաբթի օր Իմպրօս կղզւոյն առջեւ խորտակուեցաւ։ Նաւաստիք եւ ճամբորդք, որք քառասուն եւ հինգի չափ էին, մակոյկներու մէջ նետուելով ազատիլ փորձեցին, սակայն մակոյկները շրջեցան եւ ամենքն ալ ծովուն մէջ անյայտ եղան։ Շոգենաւին մէջ մնացող մէկ քանի անձինք շոգենաւուն մէջ գտնուած ուղեւորաց յատուկ սնտուկը կոտրելով դրամներն եւ այլ թանկագին նիւթերը գողցան եւ դժուարութեամբ կրցան ազատել իրենց կեանքը։ Շոգենաւն վտանգաւոր վիճակի մէջ է։ Եթէ ծովն չը հանդարտի նաւուն կորուստը անխուսափելի կը թուի, կ'ըսեն Ջմիւռնիոյ լրագիրք։

— Բերայի հուգուգի դատարանին առաջին քարտուղար Ճէմալ պէյ այսօր կ'անուանուի ի Պէշիքթաշ, փոխանակելով Մէհմէտ Ալի փաշայի [illegible] հետ։

— Նախընթաց իրիկուն Մէհմէտ անուն արաբ ջրկիր մը Մահմուտ Թաղը գինետան մը մէջ մեծաքանակ օղի արբենալէ յետոյ, յանկարծ ռեվոլվեր մը հանեց գրպանէն և մէկ հարուածով սպաննեց ինքզինքը։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն մը բացած է։

— Իզմիրի ռուսական հիւպատոսարանի քարտուղար Օչաքոֆ իշխանը մայրաքաղաքս եկաւ։

Նմանապէս երէկ մայրաքաղաքս հասաւ Գանձիքի պարսիկական հիւպատոսարանի քարտուղար և հիւպատոսական փոխանորդ Հասան խան։

— Թաղապետական Զ շրջանի ջրկրաց պետ Արնաւուտ Նուրի տասն-մէկ օրէ ի վեր անյայտ եղած էր։ Երէկ դիակը գտնուեցաւ Սիրքէճիի առջեւէն։ Ոստիկանութեան բժիշկը պէտք եղած քննութիւնը կատարելով կոկորդին վրայ վէրք մը գտաւ որով հաստատեց թէ Նուրի նախապէս սպաննուած եւ յետոյ ծովը նետուած էր։

— Սպարապետի Դիւան մէկ մէկ ամսական վճարեց իր պաշտօնէից և մայրաքաղաքս գտնուող զօրաց։

— Պէյրութի ֆրանսական հիւպատոսարանի թարգման Պ. Սէօն մայրաքաղաքս եկած է։

— Նէժտէն նոր վերադարձող անձ մը որ եօթ տարի անդ կեցած է, մեզ կը պատմէ թէ, կ'ըսէ Հաքիքաթ, այդ նահանգին մէջ ձէթի մէկ օխան 15-20 ղրուշի կը ծախուի, մինչդեռ նահանգին ամեն կողմը բազմաթիւ վայրի ձիթենիներ կը գտնուին որք եթէ Կրետէ և այլ կողմերէ տարուած ձիթենիի պատուաստներով պատուաստուէին մեծապէս պիտի նպաստեն թէ՛ ժողովրդեան և թէ՛ կառավարութեան գանձուն. Այս անձ, կը յարէ Թուրք թերթը, միեւնոյն զննողութիւններն ըրաւ մեզ Նէժտի բազմաթիւ վայրի թզենիներու մասին։

— Սելանիկի ռուսական գեր-հիւպատոս Պ. Տեմիրիք որ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուէր, իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

— Մարսիլիոյ Թիւթարեր շոգենաւն այս առաւօտ եւր. ժամը 8 ին անցաւ Դարդանելէն։

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Տիգրանակերտի առեւտրական կարեւոր տուներէն մին՝ Տիգրանեան եղբարք, որք արդէն մայրաքաղաքիս մէջ ութ տարիէ ի վեր ներքին և արտաքին ապրանաց առեւտրով կ'զբաղէին, այս անգամ ուղելով ընդարձակ ձգում մը տալ գործին, եղբարց մին Մեծ. Խաչատուր էֆ. յառաջիկայ շաբաթ օր Վառնայի ճամբով Վիէննա, Բարիզ և անտի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի, ներքին բերոց գներու մասին աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններ ստանալու համար։

Երկրի արտահանութեան այս ուղղութեան տրուած զարգացումն իրաւամբ արժանի է գնահատման։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Այս գիշեր առաջին անգամ պիտի ներկայացուի՝ մեծաւ պատրաստութեամբ՝ ՖԼԷՕՌ ՏԸ ԹԷ օբէրա-պուֆ երեք արարուածով։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿ. Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Կը ծանուցուի Թրամուէյիս արժէտէրաց թէ մէն մի պարտաթղթի թիւ 11 կտրօնին վրայ 12. 50 Ֆրանք ոսկեդրամի վճարման համար, Կտրօնները պիտի ընդունուին ի [illegible] 1887 դեկտեմբեր 1 էն սկսեալ ամեն ուրբաթ և երեքշաբթի, ժամ 2 էն 4 միջօրէի, և վճարումնք տասն օր յետոյ տեղի պիտի ունենան ընկերութեան Սնտուկէն։

Ընդհանուր տնօրէն
Ա. ԹՐԻՈՒԼԷ

Կ. Պոլիս, 22 Նոյեմբեր 1283

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԵՒ ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Բարիզ, 22 Նոյեմբեր

Ծերակոյտի նախագահ Պ. Լը Ռուայէ և Պ. Պրիսոն, որք յէլիզէ կոչուած էին, նմանապէս հաստատեր են Հանրապետութեան Նախագահին հրաժարման հարկը։

Բարիզ, 23 Նոյեմբեր

Հանրապետութեան Նախագահն այսօր պիտի խորհրդակցի Պ. Ժիւլ Ֆերրիի, Պ. Ռէնալի եւ Պ. Ռիպոյի հետ։

Զրոյց կը շրջի թէ Պ. Ռիպօ, կեդրոնական ձախակողմին պետերէն մին, տրամադիր է ընդունիլ նոր նախարարութիւնը կազմելու պաշտօնը։

ՍԸՐ Հ. Տ. ՈՒՈԼՖ Ի ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Լոնտոն, 23 Նոյեմ.

Սըր Հ. Տրըմընտ Ուոլֆ Անգլիոյ արտասովոր պատուիրակ և լիազօր դեսպան անուանեցաւ ի Պարսկաստան։

ՊԻՍՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆ

Պերլին, 23 Նոյեմ.

Պիսմարք իշխան Ֆրիտրիխսրուհէ վերադարձաւ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Աթէնք, 23 Նոյեմ.

Երեսփոխանաց ժողով. — Պ. Տէլիեանի կը պարսաւէ Պ. Տրիգուբիի ելմտական աշխարհավարութիւնը. կը քննադատէ նորա ելմտական հաշիւներն զորս թերի կը գտնէ։

Պ. Գարաբանօ նոյն իմաստով կը խօսի. մինչեւ իսկ բաց գտեր է ելմտացոյցին մէջ։

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ Պ. ԺԻՒԼ ԿՐԵՎԻԻ

ԲԱՐԻԶ, 23 Նոյեմ. երեկոյ.

Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Ժիւլ Կրէվի այսօր յայտարարեց թէ որոշած է հրաժարական տալ, և թէ վաղը պիտի կոչէ զՊ. Ռիպօ, կազմելու այն նախարարութիւնն, որ պիտի գումարէ վեհաժողովն (Ծերակոյտի և Երեսփոխանութեան համագումար ժողովն), ընտրելու համար Հանրապետութեան նոր Նախագահը։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 11 Նոյեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտոնի վրայ (պանքայի)	110
3 » » » (վճարելին)	109 5/8
3 » Բարիզի » (պանքայի)	23
3 » » » (վճարելին)	23 07 1/2

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

			Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Ի)	Սէրի Գ.	կ.	15 12
Պօրսային գոցումէն վերջը	»	»	15 12
Բերայի մէջ	»	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	»	15 19
Բարձրագոյն գին	»	»	15 21
Նուազագոյն »	»	»	15 19
Կէս օրին	»	»	15 19 1/2

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	37 27
Այս առաւօտ	37 32
Կէս օր	37 25

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն 1858) » 1862)	Ա	Սէրի		24 20
» 1860) » 1863) » 1872)	Բ	»		14 15
» 1865) » 1869) » 1873)	Գ	»	Թ.	15 19

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լ.	4 7
Քրէտի Ժէնէրալ Գ. կ.	Օսմ. »	6 32
Պանք տը Գօնսդ.	»	6 15
Բօս. Շամէ է վաշէօր	»	3 25
Թրամուէյ	»	347 1/2
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	34 7/8
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի	»	101

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 23 Նոյեմ. ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ				103 7/16
Օսմ.	»	Սէրի Գ.	բացուեցաւ	13 13/16
»	»	»	գոցուեցաւ	14
»	»	»	Ա.	25
»	»	»	Բ.	14 3/8
»	»	»	Գ.	13 7/8
Օթոման 1871				72 1/2
Փոխառութիւն 1877				85 1/2
Պանք Օթոման				10
Ռուսական փոխառ. 1873				96
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)				73 3/8
» առանձն. (Բրիվիլէժիէ)				98 3/8
Տայրա Սանիէ				69 7/8
Տօմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ) (°.)				97
Հունգարական պարտաթուղթ 4 %				— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ				25 50

Վիէննա, 23 Նոյեմ. ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 75
Օսմանեան երկաթուղի	16 50

Բարիզ, 23 Նոյեմ. ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %				106 90
» 3 %				81 15
Օսմանեան քօնսօլիտէ	Սէրի Գ.		բացուեցաւ	14 02 1/2
»	»		գոցուեցաւ	14 17 1/2
»	»	»	Բ.	14 40
»	»	»	Գ.	14 10
Օսմանեան երկաթուղի				34
» Բէժիի բաժնեթուղթք				— —
Պանք Օթոման				502 50
Գրէտի Լիոնէ				562 50
» Ֆօնսիէ				1376 25
Բաժնետոմս Լոնի				1237 50
Սուէզի ջրանցք				1998 75
Ռուսական 5 % 1877 ի				100 1/4
Իտալական Ռանթ				97 60
Սպանիական (արտաքին)				— —
Եգիպտական միացեալ				373 75
Բրիօրիթէ թիւրք				357 50
5 % Հելլենական				362 50
Չէք Լոնտոնի վրայ				25 34

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 23 Նոյեմ. ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	— —
Օսմանեան քօնսօլիտէ	13 25
Եգիպտական	374 37 1/2

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԿԻՒՏԱՐ, 11 Նոյեմբեր

Սկիւտարու Սելամիէ Թաղի հանգուցեալ Անդրանիկ Աղա Տէվլէթեանի ձգած Մուխթարի պաշտօնը պատուարժան Թաղեցւոց պատկ. Թաղական Խորհրդոյ որոշմամբ արժան դատուած է Մէլիքեան Մատթէոս Աղային յանձնել։

Այս ընտրութիւնն համօրէն Թաղեցւոց գոհունակութիւն պատճառած է, ի նկատ առնելով նորա սոյն պաշտօնին յարմարութիւնն և պահանջուածէն առաւել փորձառութիւնն, որովհետեւ քաջ գիտէ նա յարգել սոյն կարեւոր պաշտօնին յատկացեալ օրէնքներն, որով պիտի փութայ ամենայն խոհեմութեամբ և դիւրաւ կատարել Թաղեցւոց որ և իցէ գործերն և միանգամայն ինչ ինչ պարագայից մէջ պատկանելի Թաղական խորհուրդը պատասխանատուութեան չենթարկելով։

Սոյն արժանաւոր ընտրութեան համար պարտք կը համարիմ իբրեւ եւ Թաղեցի անկողմնակալ գոհունակութիւնս յայտնելով յաջողութիւն մաղթել նորընտիր Մուխթար Մատթէոս Աղային հրապարակաւ։ * * *

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՀԱՅՈՑ

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ՊԷՇԻՔԹԱՇ, 10 Նոյեմ.

Արեւելքի 1154 Թուոյն մէջ կը տեսնեմ մի խմբագրական յօդուած, «Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ Հայք» վերնագրով, որոյ մէջ ինձ դէմ եղեալ արտայայտութեանց բովանդակութիւնն են հետեւեալ երկու կէտերն.

Ա. «Խորէն Արքեպիսկոպոս Կարնոյ «Առաջնորդական ընտրելութենէն հրաժարելու համար ծանուցած էր թէ «Ռումանիոյ Հայոց հետ բանակցութեան մէջ է Ռումանիոյ Հայոց Առաջնորդութիւնն ստանձնելու համար, «մինչդեռ՝ մեր Թղթակիցը վերջ կուտայ սոյն ուրախալի զեկուցման պատճառած յոյսերուն, ծանուցանելով «իւր կողմէ թէ այդ տեսակ բանակցութիւնք տեղի չեն ունենար Ռումանիոյ Հայոց և Պէշիքթաշի քարոզչին «միջեւ.»

Բ. «Խորէն Արքեպիսկոպոս ի յուսահատութիւն մատնեց է Ռումանիոյ «Հայերը. Պէշիքթաշի քարոզիչը ո՛չ «Պուքրէշ կ'երթայ, ո՛չ ալ Կարին.»

Արեւելքի սոյն ենթադրութեանց ի պատասխանի՝ կը հաղորդեմ հետեւեալ Նամակն զոր Կարնոյ Առաջնորդական ընտրելեաց ցուցակէն առթիւ գրած եմ առ Ամեն. Ս. Պատրիարքն.—Ահաւասիկ պատճէնը.

Պէշիքթաշ, 19 օգոստ. 87

Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայր,

Նախագահ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան.

Կ'իմանամ ի լրագրաց՝ որ եւ իմ անուն դրուած է պաշտօնապէս ի ցանկի անդ Առաջնորդական ընտրելեացն Կարնոյ.

Շնորհակալութիւն կը մատուցանեմ Ձեր Բ. Սրբազնութեան եւ պատկառելի Վարչութեան՝ որ բարեհաճած էք ընել ինձ զայս պատիւ, զոր գիտեմ գնահատել, ճանաչելով Բարձր Հայոց Առաջնորդութեան կարեւորութիւնը.

Սակայն՝ հարկ կը համարիմ գիտել տալ որ՝ երբ Ձեր Բ. Սրբազնութիւնն բարձրացաւ յԱթոռն Պատրիարքական, տեղեկանալով որ իւր հօգելոյս Նախորդին օրով Ռումանիոյ Հայք ընտրած են զիս Առաջնորդ, հաճեցաւ տալ ձայնն այն պաշտօնական բանակցութեանց որք առկախ մնացած էին. Արդ, քանի որ տուած եմ զիմս հաւանութիւն յԱռաջնորդութիւնն Ռումանիոյ, և քանի որ այս մասին պաշտօնական բանակցութիւնք կը շարունակուին, ինձ այնպէս կը թուի որ լաւագոյն եւս է որ իմ անուն վերցուի Կարնոյ Առաջնորդական ընտրելեաց ցանկէն, և այլ ոք՝ արժանաւորագոյն փոխանակէ.

Սոյն օրինաւոր գիտողութիւնն ներկայացնելով Ամեն. Սրբազնութեան Ձերում և Ազգ. պատկառելի Վարչութեան, կը խնդրեմ ընդունիլ զայն և գործադրել, և համբուրեմ Ամեն. Տէրութեան Ձերում

Աղօթակից ի Քրիստոս

ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Այս Նամակէն կ'ապացուցուի յայտնապէս որ

Ա. Ես չեմ գրած առ Ս. Պատրիարքն թէ՝ Ռումանիոյ Հայոց Առաջնորդութեան նկատմամբ՝ Նոցա հետ կը բանակցիմ. Նոքա արդէն պատիւ ըրած են ընտրել զիս Առաջնորդ. հարկ չկայ նոր բանակցութեանց. Ուրեմն ես յիշեցուցած եմ Նորին Բ. Սրբազնութեան այն պաշտօնական բանակցութիւնն՝ զորս նա քաջ գիտէ թէ ուր՞ հետ եղած են և կը շարունակուէին իւր հրամանաւ.

Բ. Վերոյգրեալ Նամակէն կ'ապացուցուի նմանապէս՝ որ ես բնաւ ի յուսահատութիւն մատնած չեմ Ռումանիոյ Հայերն, այլ ընդհակառակն՝ վաղուց տուած եմ հաւանութիւն ստանձնելոյ զԱռաջնորդութիւնն, խորապէս ցաւ զգալով Անոնց արգահատելի գաղթականութեան ազգային ներկայ վիճակին վերայ.

Ուրեմն Արեւելքի խմբագրական յօդուածին վերոյիշեալ երկու ենթադրութիւնք՝ արդա՛րեւ Թիւր են, որք և առաւելապէս և ստուգիւ կարող են յուսահատեցնել Ռումանիոյ ազգային եղբարքը, կարծեցունել տալով Նոցա թէ իւրեանց ընտրեալը չ'ուզեր ստանձնել զԱռաջնորդութիւն Նոցա, մինչդեռ Նա՝ այսքան ժամանակէ հետէ չէ դադրած դիմել որոց անկ է, որպէս զի պաշտօնական բանակցութիւնք կատարուին, և յաջող ելք մ'ունենան.

Ես ընտրուած եմ սահմանադրապէս և ըստ Օրինաց Եկեղեցւոյ՝ Առաջնորդ Հայոց որ ի Ռումանիա. Ես պատրաստ գտնուած եմ ստանձնել զԱռաջնորդութիւնն զայն, և ա՛յս օր իսկ պատրաստ եմ ի դոյն. Բայց հա՛րկ է որ ի գլուխ հանուին պաշտօնական բանակցութիւնք Ազգ. Պատրիարքարանի, հա՛րկ է որ յանձնուին ինձ պաշտօնագիրք հաստատութեան Առաջնորդական պաշտօնիս, որպէս զի կարենամ գնալ յիմ պաշտօնատեղի, և իմովսանն դարման տանիլ Ռումանիոյ հայադաւան սիրելի եղբարց ազգային բարգաւաճմանն.

Եթէ սոյն բաղձացեալ արդիւնք չը կարենան ձեռք բերուիլ վերջնականապէս, յայնժամ անշուշտ պիտի ընդունիմ այն Առաջնորդութիւնն՝ յորում կարելի լինի ինձ օգտակար լինել Ազգին և Եկեղեցւոյ.

ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆ Ի ԿԻԼԻԿԻԱ

Կիլիկիոյ հանրածանօթ սոյն սկսած է այժմ մեծ կորուստ պատճառել Լուսաւորչական Ս. Եկեղեցւոյ, ինչպէս ի սկզբանէ կը գուշակուէր. Կիլիկիոյ հայք խումբ խումբ կը դիմեն ի Բողոքականութիւն՝ որոց պետ Մըստըր Մոնգոմըրի անխոնջ աշխատութեամբ և զանազան մեքենայութեամբ կը համոզէ զանոնք և կը վարձատրէ այն նպաստներով՝ որք յ'անուն մարդկութեան Անգղիայէն, Ամերիկայէն և այլ տեղերէ կը ղրկուին. Կիլիկիոյ գլխաւոր քաղաքներու մանաւանդ Սսոյ մէջ այս օրերս Բողոքականութիւնը մեծ յառաջդիմութիւն ցոյց կուտայ. եթէ այս վիճակ շարունակուի տարակոյս չ'կայ թէ քիչ ատենէն նոյն գաւառաց հայոց մեծամասնութիւնը պիտի ըլլայ բողոքական. Մըստըր Մոնգոմըրի յԱտանա, ի Սիս, ի Հաճըն և ի Զէյթուն մասնաւոր անձինք կարգած է առիթէն օգուտ քաղելու համար. Ընթերցողը թերեւս հարցնէ, ո՞ւր է Կաթողիկոսը և ի՞նչ կ'ընէ. Կաթողիկոսը Թողլով իւր Ս. Աթոռն՝ որ բողոքականութեան կեդրոն դառնալու վրայ է, քաշուած է ի Մարաշ իւր հայրենիք և կը ննջէ. չուզեր յիշեալ գաւառներն այցելել, թերեւս վախնալով որ ինքն եւս սովալլուկ կ'ըլլայ. Արդէն Բողոքականութիւն ու Պապականութիւն այսպիսի պատճառներով և Կաթողիկոսի անտարբերութեամբ մուտք գտան ի Կիլիկիա. Աղքատ և տգէտ ժողովուրդ՝ երբ արդար դատ մ'ունենայ և չ'կարողանայ պաշտպանել, կը դիմէ Պապական կղերին ու Բողոքական պատուելիին որք տիւ և գիշեր աշխատելով դատը կը շահին և մարդը ու նորա զաւակներն կ'որսան. Երէկուան Արեւելքի մէջ Վիէննայի Թղթակցին ըսածը շատ ճշմարիտ է. երբ Միսիոնարք և տեղացի պատուելիք սկսին անհանգստանել՝ կը ցուցնեն թէ Անգլիոյ և Ամերիկայի նման մեծ և զօրաւոր ազգեր ու երկիրներ այս կրօնը կ'դաւանին, նորա պաշտպան և ծաւալման ցանկացող ու աչխատող են. տգէտ ժողովուրդը ասկից եւս կը խաբուի կ'աշխատիմ կարգընկեց Մկրտիչ եպիսկոպոսի ուր ըլլալը գիտնալ և յիշեալ Թղթակցի հաղորդել.

Դառնալով խնդրոյն, սոյն ցաւալի վիճակն արգիլելու համար պէտք է որ կրօնական ժողովն այցելու ազդու եւ գործունեայ հովիւ մը ղրկէ ի Կիլիկիա (Թէեւ Գեր. Մկրտիչ Եպիսկոպոս Ատանա է, սակայն անդ զբաղեալ ըլլալուն՝ բնականաբար չկրնար ուրիշ քաղաքներ այցելել) որպէս զի պէտք եղած դարմանն ի գործ դնէ, այսինքն թէ՝ կառավարութենէ տրուած եւ թէ ուրիշ տեղերէ յանուն մարդկութեան եկած և գալիք նպաստներն հաւասարապէս բաշխէ, ժողովուրդն ազդու քարոզներով մխիթարէ և որով կրօնափոխութիւնն արգիլէ ու եղողներն եւս վերադարձնէ ի Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցի, ինչպէս այսպէս եղաւ այս օրերս յԷնի գիւղ Ջանիք Գեր. Ստեփան Եպիսկոպոսի.

ԿԻԼԻԿԻԱՑԻ ՄԸ

Կ. Պոլիս, 11 Նոյեմ.

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՌՈՏՈՍԹՕ, 7 Նոյեմ.

Հուսկ ուրեմն ազատեցաւ Մկրտիչ աղա Պօյաճեան առանց դրամ վճարելու. Առաջաման բերկրանիթ լուրն երէկ ժամն 4ի միջոցներն կը հեռագրէ առ տեղւոյս կառավարիչ Միւրէթթէզի գայմագամն՝ Ցաքօբ էֆէնտին՝ որ գովասանաց արժանի է այն գործն անմիջապէս ի գլուխ հանելուն համար.

Աւազակապետն անտառապահէն՝ որ իբր բոներ քաղաքս հասաւ զաւաքին, հետեւեալ կարեւոր և միանգամայն հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններն քաղելով կը հաղորդեմ.

Աւազակները Մկրտիչ աղան իւր ագարակէն խուռն ինչ հեռաւորութիւն ունեցող ծառախիտ անտառն կը տանին, որպէս զի ամենայն դիւրութեամբ կարողանան իւրեանց կերակուրն և այլ առօրեայ անհրաժեշտ պիտոյքն հայթայթել. Ցաքոբ էֆ. զայս իմանալով՝ խիստ պաշարման վիճակի մէջ կը դնէ անտառն. Մի քանի աւազակներ՝ ըստ սովորութեան, կուգան Մկրտիչ աղայի հովուէն օրական պարէն առնել. Սոցա մեկնած պահուն խումբ մը զինուոր կ'անցնի ընդ այն Ցաքոբ էֆէնտիի հրամանատարութեամբ. Հովիւն դողն ի դող կը հաղորդէ եղելութիւնն առ Ցաքոբ էֆէնտի, որ իւր քաջարի զօրաց հետ կը մտնէ անտառն և ամենայն զգուշութեամբ աւազակաց ձեւան վրայ Թողած հետքերուն հետեւելով կը հանդիպի բարեբաղդաբար բացօթեայ վայր մը Մկրտիչ աղային՝ որոյ քով կը գտնուին եղեր ուրիշ երեք աւազակներ իբրեւ պահապան. Անտառապահն՝ գայմագամին հրամանին վրայ, յանկարծ կրակ կ'ընէ զաւաքին՝ եւ աւազակապետն ծանրապէս ծունկէն կը վիրաւորէ. սա եւս կը ջանայ զէնքի դիմել, այլ ի զուր. զինուորք վրայ կը հասնին վաղ և կը ձերբակալեն զանոնք՝ որոց մին փախած ժամանակ կ'իյնայ կը մեռնի. Այսօր հոս կ'սպասուի Մկրտիչ աղա՝ որոյ ընդ առաջ գացած են ոչ սակաւ անձինք.

Զը մոռնամք նաեւ յաւելուլ թէ՝ աւազակք բոլորն ալ յոյն են Մարթինի հրացաններով զինեալ, եւ Միւրէթթէզի ծովեզրէն հեռի փոքր խորշի մը մէջ պատրաստ երկու նաւակ ունին եղեր, դրամները չորթելէ յետոյ փախչելու համար. Ցաքոբ էֆէնտին արդէն մի քանի օր՝ յառաջ զայս եւս իմացած ըլլալով մարդ կը ղրկէ անդ եւ նաւակներն անդ կոտրել կուտայ.

Ցաքոբ էֆէնտիի, որպէս ըսինք ի վերեւ, ցոյց տուած գործունէութիւնն եւ քաջութիւնն մեծ իմն գովասանաց արժանի են եւ քաղաքս եմք թէ՝ ի մօտոյ կը վարձատրուի արժանապէս բարեխնամ Տէրութեան կողմանէ.

—Երեկեան դէմ համայն հասարակութեան ուրախութիւնն անմխիթար սգոյ փոխուեցաւ անակնկալ մահուամբն Գէորգ աղա Ճամճեանի.

Գէորգ Աղան՝ որ ժամն ցին յանկարծական մահուամբ փոխեցաւ յաշխարհէ, բարեպաշտութեան գործոն և ազդեցիկ անդամներէն մին էր, անդամ էր նաեւ Քաղ. Ժողովոյ և մի քանի տարիներ անընդհատ Թաղ. Խորհրդոյ պաշտօնն է եւս վարած մեծ խոհականութեամբ և իմաստութեամբ. իւր մասնաւոր առարկայն էր միշտ դպրոցի բարեկարգութիւնը Թէպէտեւ այնքան ուսեալ չէր, բայց ուսումնասէր էր յոյժ. հեզ էր և գթած. Արդէն իւր բարեհամբոյր բընաւորութեամբ և մարդասիրութեամբ քաղաքիս բոլոր հասարակութեան սէրն ու համակրանքն առ ինքն ձգած էր. Ս. Յովհաննեան վարժարանը փակ մնաց օրն ի բուն ի նշան սգոյ. Մեծ շքով կատարուեցաւ յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսն՝ յորում կ'երեւէին ամեն ազգէ երեւելի անձինք և Դրան պաշտօնեայք. Գեր. Ս. Առաջնորդ Հայրը բոլորովին յուզեալ արտասուելից կերպով խօսեցաւ յեկեղեցւոջ մի առ մի Թուելով հանգուցելոյն բարեմասնութիւններն. Ի գերեզմանատան եւս աշակերտաց և Աւետիս էֆ. Թաշճեանի կողմանէ դամբանականներ խօսուեցան.

—Անցեալ տարի ձեան նշանն իսկ չերեւցաւ ի քաղաքիս, բայց նախընթաց օր անդրոց մի յորդ ձիւն, որ եթէ չհալէր, մինչ կէս կանգուն պիտի դիզուէր.

—Իբր 40 ոսկոյ ապրանք բեռնաւորեալ մաշհանիրներու կ'ուղէ. յանձնւորարեալ տեղը չտանելով անյայտացած են. Նրման դէպք մ'եւս անցեալ տարի գործեցին Մաշհանիրք՝ 70 ոսկոյ ապրանք տեղը չը տանելով, որ ցարդ գտնուած չէ.

ԳԱՒԶԱ, 1 Հոկտ.

Գավզա գայմագամութիւն մ'է Ամասիոյ միւթէսարրըֆութեան ներքեւ. 120 տուն Հաղիւ կան որոց 15ը հայ են 40ը յոյն եւ մնացեալը Թուրք.

Գավզա՝ բառին իսկական նշանակութեամբ գիւղ մ'է. տուներն աղիւսէ շինուած են. բայց կան նորեր փայտաշէն. Երեւելի է այս տեղի ջերմուկն որ շատ առողջարար կը համարուի և ամեն տարի մայիսէն մինչեւ սեպտ. Սամսոնէն, Ամասիայէն, Մարզըւանէն և ի շրջակայից կուգան ատտ խումբ խումբ.

Հայք և յոյնք ունին մեծ մեծ երկու խաներ. հայոցը կը վերաբերի Մարզուանու եկեղեցւոյն, իսկ յոյնացը Սամսոնի. Սամսոնի մետրապոլիտը խանին մէջ շինած է փոքրիկ մատուռ մը բոլորովին քարէ, և հոգ կը տանի որ միշտ քահանայ մը ներկայ գտնուի անդ. Ունին նաեւ դպրոց մը խանին սենեակներէն միոյն մէջ.

Իսկ մեր ազգայինք բոլորովին անմխիթար մնացած են, չունին ոչ քահանայ ոչ եկեղեցի և ոչ դպրոց, խեղճերն յետին աստիճան տգիտութեան մէջ Թողուած են, երբեմն յոյն կղերին կարեկցութեան կ'արժանանան, իսկ հայ եկեղեցականք Թէեւ գան հոս (որովհետեւ Սամսոնի մեծ պողոտային վրայ է և անպատճառ Ամասիոյ, Մարզուանի և Կեսարիոյ ճանապարհորդք ասկէ պիտի անցնին) բնաւ չեն ա՛լ հարցներ և տեսնել ալ չեն ուզեր.

Ստոյգ աղբիւրէ կ'իմանամ որ սոյն տեղւոյն Հ. Այճեանի մասնակի ուշադրութիւնը գրաւած է վերջերս. հետեւանքն յայտնի է.

Գավզա հրապուրելի բա՛ն մը չունի, բացի ջերմուկէն, փողոցներն աղտոտ, ժողովուրդն անկիրթ և անոպայ, բոլորն ալ գրեթէ երկրագործ են, միայն ցորեն կը ցանեն կը հնձեն իբրենց օգտելու չափ, իբրենց մնացեալ ժամերն կ'անցնեն չարակրատութեամբ. արք մինչեւ իրիկուն խաներուն դուռը կը դեգերին ելող երթող ճանապարհորդը կը ձանձրացնեն. շատ գործեր կանանց վրայ մնացած են.

Այս տարի հայոց խանը 170 ոսկւոյ վարձու տրուած է. ամեն տարի այսչափ և ասկէ աւելի կ'առնու Մարզուանցին. Ի՞նչ կ'ընեն, ոչ քահանայի կը վճարեն ոչ վարժապետին, քանզի հիմայ Մարզուան վարժապետ մնացած չէ, Մարզուանու ամիրաներու մնացորդաց կառավարութիւնն երկաթէ դաւազան է. Տարակոյս չունիմ որ այս մէկ քանի տողերուս համար իմ հանգստութիւնս պիտի կորուսէի և հայրենիքէս տարագիր լինէի, եթէ երբեք մեծ աղաներու ծանօթ լինէի. Մենք մեր Նախահարց հարազատ զաւակներն ենք, ինչպէս կ'ըսէ Հրազդան, և Մարզուանու մեծ աղայից ջոկերը անընդհատ կը մշակէ սոյն ընդաբոյս բնաւորութիւնն. տերը բարի վախճան տայ.

—Կեսարիա-Սամսոնի ճանապարհն խիստ գէշ կերպով աւրուած է, և այս Թէեւ մասամբ մը վերագրելի է անձրեւի նուազութեան, բայց միւս կողմէն պաշտօնէից անհոգութիւնն կը ցուցնէ. կառքով ճանապարհորդելն մեծ տանջանք դարձած է, անընդհատ ցընցումներ հիւանդ կ'ընեն զմարդ.

—Բէժիի գործերն շատ յոռի կ'երթան, օր չըլլար որ գիւղացւոց և ֆէտայիներու մէջտեղ կռիւ չըլլայ. ուր որ սկսի մէկէն ընդհանուր կերպարանք մը կը զգենու և ֆէտայիներն կը պարտաւորին դասալիք լինել.

Բէօքրիւլի ճանբուն վրայ երկու օր առաջ պայքար մը տեղի ունեցաւ. ֆէտայիներէն երկուքը ծանրապէս վիրաւորեալ հոս բերուեցան. Թէեւ կառավարութիւնը քննութեան ձեռնարկեց, բայց ապարդիւն եղաւ, զի գիւղացիք զայրացած բան մը չեն ուզեր ըսել. Գործը ծխալոտ առջինէն աւելի բարդացած է.

—Այնան անձրեւներն սկսան առատութեամբ տեղալ, երկրագործն գործի սկսաւ. մէկ քանի օրուան մէջ շատ տեղեր ցանուեցան և այժմ այն ցանուած արտերն կանաչցած են, լեռ, ձոր գեղեցիկ երեւոյթ մ'զգեցած է, կարծես թէ գարունն նոր եկած է.

—Ցորմէ հետէ Սամսոնցի Կիւտիւքեան Արթին հայ վաճառականն առեւանգեալ էր յԱլչար-Պէլի լեռն եւ ինչպէս յայտնի է 1250 ոսկի փրկանքով ազատեցաւ Թուականէս 15 օր առաջ, ճանապարհներու վրայ ապահովութիւն չը տիրեր. ամեն շաբաթ առնուազն երեք աւազակութիւնք տեղի կ'ունենան, որոց հեղինակք են Կիւրճիներ եւ Չէրքէս գաղթականք, հաստատեալ Ճանկըլու Նահանգին մէջ. Մարզուանու գայմագամը հետամուտ է գողերը և գողօնները գտնելու. Ասոր մէկ ցաւալի օրինակը պատահեցաւ այս շաբաթ ի Չէճպէլի, 7 ժամու հեռի Գավզայէ.

Ութն հոգիէ բաղկացեալ հրոսակը ջորեպանաց կարաւանին վրայ ինալով, հակերը կը կտրեն եւ ծանրագին ապրանքները վերցնելով կը փախէին երբ մօտակայ խանին սպասաւորը նոյն վանասունին վրայ օգնութեան հասաւ. Աւազակք՝ ճանչնելով այդ քաջ չէրքէզն որ իւր ցեղին բացառութիւն կը կազմէր, բոլորը մէկանց կրակ կ'ընեն վրան եւ խեղճը կ'իյնայ մէկ քանի տեղերէ վիրաւորեալ եւ քանի մը ըոպէէն կը մեռնի. Աւազակք այլ եւս չեն կրնար մնալ, կողոպուտները ձգելով կը փախչին.

Որչափ որ գիտենք դեռ տնօրինութիւն մը չեղաւ եւ այս ապաստակութիւնն կը շարունակէ միշտ.

—Հոս արմտիք առատ են, Թէեւ անցեալ տարուանին կրկին գնով. Գարին ցորենէն սուղ է.

ՎՏԱՐԱՆԴԻՆ

ԵՐԿՈՒՔԻՆ ՏՈՄԱՐՔ

Սէն Բէթէրսպուրկի Ցայտուն՝ ուշադրութիւն կը հրաւիրէ այն նոր փոփոխութեան վրայ զոր 20րդ դարուն սկիզբը պիտի կրէ հին տոմարին և նոր տոմարին միջեւ եղած փոփոխութիւնն.

Ցայտնի է թէ արեգակնային տարին 365 օրուան, 5 ժամուան, 48 վայրկենի և 46 երկվայրկենի տեւողութիւն ունի. Օրացոյցի տարին 365 օրուան մ, այն բաժնելով, հետեւաբար մէկ քառորդ օր կը ջնջուէր մէկ տարուան մէջ. Այս տարբերութեան առաջքն առնլու համար, Քրիստոսէ 45 տարի առաջ Ցուլիոս Կեսար հրամայեց որ չորս տարին անգամ մը օր մ'աւելնայ փետրուարի վրայ և այսպէս կազմեց նահանջ տարիներն. Հակառա՛կ այս բարենորոգման, դեռ բաւական տարբերութիւն կար արեգակնային տարուան և յուլիական տոմարին տարւոյն միջեւ. այս վերջնոյն համեմատ 128 տարուան մէջ 32 նահանջ տարի կը հաշուէր, մինչդեռ արեգական շրջանին համեմատ պէտք էր հաշուել 31 նահանջ տարի այդ ժամանակամիջոցին մէջ. Նիկիոյ ժողովոյն գումարման միջոցին (325ին), օրացոյցին և արեգակնային տարւոյն միջեւ տարբերութիւնն էր արդէն երեք օր և 128 տարին անգամ մը հետզհետէ մէկ մէկ օր աւելցաւ.

1581 ին, Գրիգոր ԺԳ. պապն հրամայեց ընդունիլ նոր տարեցոյց մը զոր կ'առաջարկէր Ալոյիզ Լիլլիոս աստղագէտը. Նախ յուլիական տոմարին եւ արեգակնային տարւոյն միջեւ եղած տարբերութիւնը բառնալու համար իբր հիմ բռնեցին Նիկիոյ ժողովոյն գումարման Թուականն (325), եւ 1256 տարւոյ համար տարբերութիւնն որոշեցին 10 օր. 1582 հոկտեմբեր 4էն անցան հոկտեմբեր 15ի, այս կերպով ջնջելով տասն օր. Հետեւաբար Գրիգորեան տոմարին եւ յուլիական տոմարին միջեւ տարբերութիւնն 1582 հոկտեմբեր 15էն (Ն. Տ.) ի վեր տասն օր է. Ապագային սխալներուն առաջքն առնլու համար, Գրիգոր ԺԳ. հրամայեց որ փոխանակ 96 նահանջ տարիներու (3×32) 384 տարուան (3×128) ժամանակամիջոցի մը մէջ, 93 միայն հաշուի (3×31). Այս դրութեան համեմատ, 400 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ միայն 97 նահանջ տարի կայ, մինչդեռ յուլիական տոմարին համաձայն 100 նահանջ տարի կայ. ԺԳ. պապին մուծած դրութիւնը տակաւին կատարելապէս ճիշդ չէ, սակայն այս տոմարին եւ արեգակնային տարւոյն միջեւ տարբերութիւնն աննշան է (3000 տարուան մէջ 1 օր). Կը մնար որոշել թէ ինչպէս բաժնելու էր նահանջ տարիներն ըստ Գրիգորեան տոմարին, 400 տարուան մէջ անոնց Թիւն 100էն 97ի իջեցնելու համար. Ցայտնի է թէ նահանջ տարիներն անոնք են որոց Թուանշանք 4ով բաժանելի են. Գրիգորեան դրութեան համեմատ դարավերջի նահանջ տարիներն անոնք միայն լինելու են որոց հազարերորդն առանց մնացորդի կը բաժնուի 400ով. Այս կերպով, 1700, 1800 եւ 1900 տարիներն, որք նահանջ են ըստ յուլիական տոմարին (հին տոմար), գրիգորեան տոմարին (նոր տոմար) համաձայն 365 օրով հասարակ տարիներ են.

Վերոյիշեալ պատճառին համաձայն, 1900 մարտ 1էն սկսեալ հին և նոր տոմարին միջեւ տարբերութիւնը պիտի լինի 13 օր և ոչ թէ այժմեան պէս 12 օր. Եւ ռուս լրագիրը զուարճութեամբ կ'ըսէ թէ ռուսական ներքին երկու փոխառութեանց տոմսերուն վրայ տպագրեալ վիճակահանութեանց ցուցակն 1900 տարուան համար հետեւեալ Թիւր կէտերը կը պարզէ 1 (13) մարտ, 1 (13) յուլիս, 1 (13) սեպտեմբեր, մինչդեռ պէտք էր ըսել 1 (14) մարտ, 1 (14) յուլիս և այսպէս շարունակաբար. Մի և նոյն սխալը կայ Հողային փոխադարձ Վարկի $4\frac{1}{2}$ % արժէթղթոց վրայ տպագրեալ վիճակահանութեանց ցուցակին մէջ. Միայն թէ երկուց տոմարաց տարբերութենէն յառաջ գալիք անպատեհութեանց ամենէն ծանրն այս չէ.

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Օսմ. կայս. կառավարութեան մասնաւոր հրամանագրով, Ժ. Տ. Ծանէթթոյի դրամատունն ի Ղալաթիա՝ արտօնեալ է Րումէլիի երկաթուղեաց արժէթղթոց Բաժնեներ ծախել յառաջիկայ դեկտեմբեր 1ի վիճակահանութեան համար որ պիտի կատարուի Արքունի փոխերանոցին մէջ.

550 Թիւեր պիտի շահին.

ՄԵԾ ԲԱԺԻՆ 600,000 Փրանք.

Ամբողջ տոմսին գինն է 5 ղրշ.

Շահուց մէկ քառորդին իրաւունք ունեցող 25 տոմսի գինն է 50 ղրշ, 10 տոմսինը 20 ղրշ, 5 տոմսինը 10 ղրշ.

Այս տոմսեր կը յանձնարարուին հասարակութեան իբր կարի յոյժ շահաւէտ, որովհետեւ մարդ յոյս ունի բազմաթիւ տոմսերու վրայ փորձել իւր բաղդը շատ քիչ ստակով և հետեւաբար ի բարեբաղդ պարագայի քանի մը Թիւեր ի միասին շահելու, ինչպէս յաճախ կը պատահի երբ Թիւերու սէրի մը կը շահի վիճակահանութեանց մէջ.

Տոմսերը կը կրեն կայսերական կառավարութեան դրոշմը և դրամատանս կնիքը. կը ծախուին միմիայն Դրամատանս գրասենեկաց մէջ.

Այս տոմսերէն ունենալ փափաքողք կը հրաւիրուին ժամանակին դիմել Դրամատանս. Գաւառներէն եկած յանձնարարութեանց հետ պէտք է ղրկել նաեւ փոխարժէքը դրամով, պանքատոմսով, չէքով, մանտաթով.

Ժ. Տ. ԾԱՆԷԹԹՈՅ

Ղալաթիա, Գոմիսիոն խան, Թիւ 18

1190 1—5

ՏՈՔԹԷՕՐ Տ. ՊԱՊԱԵԱՆ

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ և մասնագէտ բժիշկ ԿԱՆԱՆՑ և ՏՂԱՅՈՑ հիւանդութեանց, որ ի Բարիզ մանկաբարձութեան և տղայոց մասնաւոր հիւանդանոցաց մէջ (clinique d'accouchement et de gynécologie de Paris) փորձառութիւն ստացած և կատարելագործելով վերադարձած է ի Կ. Պոլիս, այժմ բնակութիւն հաստատած է ի Գատը գիւղ Մօտա ճատտէսի Անթիմոսի դեղարանին դիմաց 87 Թիւ տունը, ուր ամեն առաւօտ ժամը մինչեւ 5 (ըստ տաճկաց. կը գտնուի և գլխաւորաբար վերոյիշեալ մասնագիտութեանց վերաբերեալ հիւանդութեամբ կ'զբաղի. Իւր յաճախորդաց դիւրութեան համար եւ կէս օրէն մինչեւ 9ը Մաքրի-գիւղ իւր տունը և 10 էն 11 ի Քիւչիւքեան դեղարան կամուրջի գլուխ կը գտնուի.

Կիւրակէ օրեր կարօտեալք ամենայն խնամօք և ձրիապէս կը դարմանուին իւր Գատը Գիւղի բնակարանը մինչեւ կէս օր.

1249 6—20

ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ ՀԱՐՑՈՒՑԷՔ

Ա. ԺՈՐԺԻ ՌՈՄԸ

ՃԱՇԱԿԵՑԷՔ ԵՒ ԲԱՂԴԱՏԵՑԷՔ

698

ՏՕՔԹԷՕՐ ԶՕՀՐԱՊ

Բժիշկ Շիշլիի գաղղիական Լա-Բէ հիւանդանոցին, վաղեմի ներքին բժիշկ Լիոնի եւ Սէնդ Էդիէնի հիւանդանոցաց (ի Գաղղիա), Թղթակից անդամ Լիոնի բժշկական ազգային ընկերութեան, մասնագէտ Ականջի, Կոկորդի եւ Քթի հիւանդութիւններուն եւ ելեքտրական դարմանոց, այցելութիւնք կ'ընդունի առաւօտներն (ժամ 10էն 12) իւր տունն որ ի Մեծ փողոց Բանկալթիի Թիւ 73, և կէս օրէն վերջ ի Սամսպոլ Պահճէ դաբու Մէրհամէթճեան դեղարանն Թիւ 18.

1175 29—39

ԺԱՆ ԲՍԱՂԴԻ.— ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՀԿԱՐԱՍԵԱՑ, Նոր բացուած Բերայի Մեծ փողոցը, 127, և ի Գալէ-Գաբու, Կալաթայի աշտարակին դիմաց և Նաղըշէ փողոցին քով, Թիւ 657.— ՄԵԾ ՄԸ ԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՀԿԱՐԱՍԵԱՑ, Նոյն փողոց Թիւ 657, 659, 661, 663.— Ամեն տեսակ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ.— ՇՔԵՂԱԿԵՐՏ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ, ամեն ճոխութեամբ և կատարելութեամբ.— Ամեն տեսակ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ.— Սրահներու համար ամեն տեսակ օթոցներ, գանալէներ, Թիկնաթոռներ, աթոռներ.— Ամեն տեսակ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ և հազար տեսակ ուրիշ կարասիներ.— ՑԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ալ կ'ընդունուին, կարճ պայմանաժամի համար.— ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ, ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆ, ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Ցան. Զէփթէլ ԲՍԱՂԴԻ ԵՂԲԱՐՑ վաճառատան հետ.

661

ՇԱՀԱՒՈՐ ԱԶԴ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ

Կայս. Կառավարութենէն՝ մասնաւոր հրամանագրով՝ արտօնութիւն ըստացած ենք Րումէլիի Երկաթուղեաց վիճակահանութեան Բաղդատոմսեր ծախել.

Այս անգամ 107րդը պիտի քաշուի յառաջիկայ եւրոպական դեկտեմբեր 1 ին, այսինքն նոյեմբեր 19 ին ըստ Ցունաց.

550 Թիւեր պիտի շահին. Առաջին պարգեւն է՝ 600,000 և երկրորդը՝ 60,000 Փրանք.

Ասոնցմէ զատ՝ 48 Թիւեր եւս մեծ պարգեւներ՝ իսկ մնացեալ 500 Թիւերը 400 ական փրանք պիտի շահին.

Այս առթիւ բաղդատոմսերը պատրաստած եմք, որք Սակարանի Տնօրէնութեան յատուկ կնքով վաւերացած են.

Սոյն բաղդատոմսերը կը ծախուին ԺԺԺ Դրամատնենեկիս մէջ.

Շահելի գումարին ամբողջն ստանալու իրաւունք ունեցող բաղդատոմսին գինն է 7 ½՝ կէսինը 5՝ և մէկ չորրորդինը 3 դահեկան.

Գաւառներէն հնչուն դրամի տեղ նամակի թուղթ ալ կ'ընդունուի. Թղթատարի ծախքը գնողին կը վերաբերի.

Դիմել ի Ղալաթիա, կամուրջին գլուխը Թիւ 33, ի դրամատնենեակ Գուլագսըզեան Ընկերութեան.

Տնօրէն

519 ՏԻԳՐԱՆ ԱՐԾՆԵԱՆ

Օ ԳԱՄԷԼԻԱ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԵԼՈՒԿԱՑ

194 — Սեծ-փողոց Բերայի — 194

Որպէս զի Օ ԳԱՄԷԼԻԱ վաճառատունն չ'շփոթուի ուրիշի մը հետ և հասարակութիւնն երբեք չխաբուի, դրան վերեւ դըրուած է ոսկեզօծեալ ծաղիկներ մեծ Գամէլիա մը.

ՆՈՐ ՀԱՍԱԾ ԵՆ

ՁՄԵՌՆԱՅԻՆ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՀԱՄԱՐ ՆՈՐԵԼՈՒԿՆԵՐ, ԲՐԴԵՂԷՆՔ, ԹԱՒԻՇՆԵՐ, ՄԵՏԱՔՍԵՂԷՆՔ ԵՒ ԿԱՆԻԴԻՒԻՒ.

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻ ԵՒ ԵՐԵԿՈՅԹԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆՏԻՐ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ

ՄԻՄԻԱՅՆ ԱՄԵՆ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

Այս օրէն սկսեալ, ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՀԱՆԴԷՍ ամեն տեսակ բրդեղէն, կտաւեղէն, մետաքսեղէն կերպասներու կտորներու.

ԿԷՍ ԳՆՈՎ

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՔ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

1248 ՈՐՈՇ ԳԻՆ 11—36

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ՍԱԶՄԱՏՈՒՆ

Ի ՓԱՅՓԱԼ ՀԱՌԻՉ

ՖԻՆ. ԱՆՃԸԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Սոյն կազմատան մէջ կան եւրոպական նորընտիր և կատարելագործեալ մեքենաներ որոնցմով կը կազմուին և կը յօրինուին ԶԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐՈՎ.

ԳԻՐՔԵՐ եկեղեցւոյ և հաշուատուն

ՏՈՒՄԱՐՆԵՐ, վաճառականական եւն

ԱՑՑԵՍՏՈՄՍՆԵՐ, խիստ մաքուր և ընտիր.

Ցաճախորդաց դիւրութեան համար կազմատունս ունի իրեն կցորդ վաճառատուն մը Թիւ 27 Ֆինճանճըլար-Եօգուշը, ուր կ'ընդունուին յանձնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաեւ գրասենեկային ամեն տեսակ պիտոյք, ընտիր Թուղթ, գիծ, տումարք, պայուսակ, գրապանակ եւն եւն.

736

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԻՐԱՄՔԻՐԻ

Ինշաաթը աւկէրիյէ լազըմէսի իկիւն մէվգըի միւնագասայա վազ օլունան պիր սէնէլիք Ինկիլիզ վէ Ֆրանսըզ չիմէնթօլարը էնվանի Թըշրինի սանինին օն սէքիզինճի չարշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէ իրթէսի կիւնիւ եւիզտէ պէշ Թէնզիլաթը իճրա վէ գապուլ օլունաճաղընտան, Թալիպ օլանլարըն խաթիհքեամ վէ ինշաաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

11 Թէշրինի սանի 1887

Նօ. 7 1—3

1278

AU PANTHEON

ԳԱԼՖՕՐԻՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

Բերա Մեծ Փողոց Կալաթա Սէրայի մեծ դրան դէմ Թիւ 206

Գալֆօրիւլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ, ձմրան եղանակին համար, Բարիզէ բերել տուած են հրաշագեղասէր համար մետաքսէ և բրդէ գեղեցիկ կերպասներ, ամեն տեսակ կոմիէքոր. քազմիրէք, դրապ, նորաձեւ տրիքոներ եայլն.

Բոլոր այս ապրանքներն, որք վերջին նորաձեւութեանց կը համապատասխանեն և ընտիր տեսակէ են, խիստ աժան գներով կը վաճառուին.

Հարսանեաց օժիտ պատրաստող ընտանիքներ մեծապէս պիտի օգտուին եթէ ուղղակի Գալֆօրիւլօ եղբարց վաճառատունը դիմեն.

1250 9—25

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

531

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,978,946
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 1,788964

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,131,348
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 898,072

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ անունած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վստահելի ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաեւ իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասնին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000
ՄԱՐԻԹԱՅՄ.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,597

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկրորդ կարգին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸՐ ՍԸՐԱՍՔԵՐԻ

Կիրիտ վէ Թարապլուս Ֆըրգալարը իչին միւպայեա օլունաճագը իյան օլունան մալիւմէլ մըգտար տագըմ վէ արբանը Թըշրինի սանիի բուվինին օն պիրինճի չարշէնպէհ կիւնիւ գարարը գաթիի վիրիլէճէկլինտէն վէ օն իքինճի բէնշշէնպէհ կիւնիւ տալիպ Թէգարբուր իտէճէք ֆիյաթլարտան նիւզաէ պէյ Թէնզիլի գապուլ խորլէճէկլինտէն, իթմալընա Թալիպ օլանլարըն, մագամը Սէրասքէրիյէ լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իյան օլունուր։

10 Թըշրինի սանի 1887 1277
Նօ. 6 2—2

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸՐ ՍԸՐԱՍՔԵՐԻ

Էտիրնէ վիլայէթը ճէլիլէսի տաիրէսի տախիլինտէ պուլունան հայվանաթը միրիյէ իչին պին իւչ եիւզ իւչ սէնէյէ բումիյէսի Թըշրինի սանիսինին օն պէշինճի կիւնիւ պին իւչ եիւզ տէօրթ սէնէսի հազիրանը նիհայէթինէ գատար լիւզումի օլան չաիրին չէրաիթը մուգառրէրէսի իլէ պէհէր գըյէի ճէտիտի եիրմի սէքիզ պուչուք բարայա մաշալի Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մազը մէզգիւրըն օն իքինճի բէնշշէնպէհ կիւնիւ գարարը գաթիի վիրիլիպ օն տէօրտունճիւ ճումա իրթէսի կիւնիւ նիւզաէ պէյ Թէնզիլի գապուլ օլունարագ իհալէի գաթիյէսի իճրա օլունաճաղընտան, իթմալընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իյան օլունուր։

9 Թըշրինի սանի 1887 1275
Նօ. 4 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸՐ ՍԸՐԱՍՔԵՐԻ

Նիզամիյէ խարճլըգը պուլունան ֆաբրիգալար իչին միւպայեա օլունաճագ եիւզ պինտէն եիւզ եիրմի պին ճէտիտ գանթարա գատար Երէյլի մաատէն քէօմիւրինին իթմալընա Թալիպ օլան վէ չէրաիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին Թըշրինի սանիի բուվինին եիրմի պիրինճի կիւնինէ գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իյան օլունուր։

9 Թըշրինի սանի 1887 1276
Նօ. 5 3—3

ՏՕՔԹՕՐ ԱՅԷՐԻ

ՉԷՐՐԻ ՓԷՔԹՕՐԱԼՆ

Տօքթօր Այէրի Չէրրի Փէքթօրալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաւը, թոքաբորբումն հազագի, թոքաբորբումն շնչափողի, շնչարգելութիւն ևն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար Թոքերը, կը հանդարտեցնէ Թոքային գրգռումները, և կապուտ հազի և յառաջացեալ Թոքախտի համար միակ դարմանն է, որ հզօրապէս կ'ազդէ ու կը կազդուրէ։

Տր. Այէրի Չէրրի Փէքթօրալն այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամենէն հզօրագոյն դարմանն զոր գիտութիւնը ի լոյս ընծայեց, շնորհիւ նորա կոկորդի և Թոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ուժգին և մշտնջենական ներգործութեան, որով միանգամայն իւր տառապողաց ջատագովն և պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Չկայ ամենեւին դեղ մը որ կրնայ այնքան կարեւոր լինել հիւանդին քան զայս, և կամ աւելի արժանիք ունենայ նորա կատարեալ վստահութիւնը գրաւելու։

Չէրրի Փէքթօրալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ ամեն դեղերէ գերազանցն է և համեմատաբար շատ հաճելի լինելով փոքր տղայք շատ դիւրաւ կ'առնուն։

Գործածութեան եղանակը շիշերուն հետ կը տրուի։ Կեդրոնատեղին է Մ. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ և ԸՆԿԵՐԱՑ Ամերիկեան վաճառատունն, ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ, կը ծախուի նաեւ քաղաքիս մէջ գտնուող դեղատուներ։ 581

ՖՐԱՆՔՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԻՓԻՏԱՐԻՍԹ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	12,000,000

Արեւելից Տնօրէն · Մ. Լոժէն Բարարոյ
» Լնդոր գործակալ և քննիչ · Մ. Նազարէթ Եազըճեան
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ԳԱՂԱՔԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ

Տեարք Պալըօղեան և Պալըքճեան Զմիւռնիա · Տամլամայեան և Գասպարեան Ատանա · Գ. և Ս. Սեմեան Հալէպ · Բ. Շէրէֆէտտին և Տէրունեան Ատալիա և Սպարթա · Սիմէօն Տէյիրմէնճի օղլու Քօնիա, ևն ևն։

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Աւելորդ կը համարինք ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զաւակաց տէր անձանց իբր նախնական պարտականութիւն մ'է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն և իւր զաւակաց ապագան ապահովել, կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իւր սիրելի կինն և զաւակունքը, աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար ուստի արդոյ հասարակութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան շահաւէտ պայմաններուն և վիճակահանութեան մասնաւոր առաւելութեան որ մէկ մի տարի Պեստաքսիոյ մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից տեղի կունենան, մէկ մի շահող Թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն։ Ամէն լեզուէ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին։

Գոհութեամբ կը ծանուցանեմք յարգոյ հասարակութեան թէ, ընկերութեանս 1885 յունվար 1էն մինչ 1886 տարւոյն յունվար 1ի ընդհանուր գործողութեանց հաշուեցուցակին, ([illegible]) պահեստի գումարին վրայ 2 միլիոն ֆրանքի պատկառելի գումարի մը յաւելում գոյացած է, որով անցեալ տարւոյն 10 միլիոն պահեստի գումարը ներկայիս 12 միլիոն է։ 654

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ԱՍԻՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ԳՈՐԾԱԿԱԼ

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ԳՈՒՐՄՈՒԶԻ

LA ROUENNAISE

1837ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Դրամագլուխ . . . . 4,000,000 ֆրանք
Պահեստի դրամն հաշուոյն մէջ չէ

L'INDUSTRIELLE

Հրդեհի ճիւղէն 1,500,000 ֆր. Բուն իսկ դրամագլուխ 5,000,000 ֆր.

LA CAISSE D'ASSURANCES MUTUELLES

Կ'ապահովագրուին նաեւ արքառք և անասունք։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա Գարանֆիլճա փողոց Լէօն խան Թիւ 1, 2, 3, 4։

Ադրիանուպոլսոյ և Արեւելեան Րումէլիի տնօրէն և գործակալն
123 Գ. ՏԷԼԻՖԱԹՕՍ

INJECTION BROU

Անվտանգական, ամենազդու եւ զգուշական.—Որ անմիջապէս կը բուժէ հին և նոր սերմնահոսութիւնները։ 30 տարուան յաջողութիւն։—Կը ծախուի աշխարհիս ամեն լաւ դեղատանց մէջ և ի Բարիզ, մ. Ֆէրրէի դեղատունը, 102, Րիշլիէօ փողոց, յաջորդ Պրուի։

J. Ferré, 102, Rue Richelieu, Paris 721

THÉ ÉCONOMIQUE
ΤΕΪΟΝ ΕΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ
MARQUE DÉPOSÉE

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Կ. ՍԱՎՐՈՒԽԱՆ և Յ. ԽՈՍԳՈՒԼԵԱՆ ԸՆԿ

Ընդարձակ առեւտուր գաւառաց հետ

Չինէ եւ Ճավայէ ուղղակի բերուած Գերբերուիր եւ ամեն ճաշակի յարմար թէյեր

ԳՆԵՐ ՉԱՓԱՒՈՐ ԵՒ ՈՐՈՇԵԱԼ

Փորձը ամեն գովեստէ լաւագոյն պիտի հաստատէ հինգ տարիէ ի վեր սոյն վաճառատան բրած գնչլութիւնք յաճախորդները գոհացնելու համար։

Պահճէ Գաբու Ճէլալ պէյ խանի դրան կից Թիւ 10
1000 49—78

ԱԹԷՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՑԵՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՖԵԱՆ

Ն. ՊԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլ և Բոբէյ [illegible]

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք շոգենաւն է Միքէլէ որ նոյեմբեր 23ին Մարսիլիայէն և նոյեմբեր 30ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մէեսի որ պիտի մեկնի նոյեմբեր 28ին։

[illegible]

Նաւուղիքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈՒԹԻ ԲՐԳՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւմ.
Մոմհանէ փողոց, Թիւ 14
556

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԵԾ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՊՐԷԶԻԼԻԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԲԷՐՆԱՄՊՈՒԳՈՅԻ

Արտօնեալ 1885 մայիս 25ի Թիւ 1842 մասնաւոր օրէնքով

Ի նպաստ ԲԷՐՆԱՄՊՈՒԳՈՅԻ ՆԱՀԱՆԳԱՑ մէջ 1871 սեպտ. 28էն ի վեր ազատ ծնած գերեաց զաւակներուն

Բէրնամպուգի Պրէզիլիական Մեծ Վիճակահանութեան շէղաբերութեան հանած 200,000 տոմսերուն ամբողջովին վաճառուիլն անկնար գտուած լինելով, Բէրնամպուգի նահանգին Վսեմ. կառավարը 1887 օգոստոս 26 Թուակիր պաշտօնագրով որոշած և հրամայած է 1º Թէ տոմսերուն բովանդակ Թիւը պիտի փոքրցուի 70,000ի (1էն 70,000) միայն (որոց 65,000ն արդէն ծախուած են) և հետեւաբար վիճակահանութեան յատակագիծը փոխուած է հետեւեալ կերպով. 2º Թէ 1888 փետրուար 28ին պաշտօնապէս և ծեռնհաս իշխանութեան առջեւ տեղի ունենալիք վիճակահանութիւնը չկրնար յետաձգուիլ ոչ մէկ պատճառաւ. 3º Թէ վիճակահանութեան կարելիութեան և բացարձակ կանոնաւորութեան համար հին տոմսերուն տեղ նոր տոմսեր տրուելու են։

Այս վիճակահանութիւն երաշխաւորեալ է Բէրնամպուգի Նահանգային ժողովէն քուէարկեալ օրէնքով։

Շահուց վճարման համար հարկ եղած դրամագլուխն յանձնուած է Պրէզիլիոյ Ազգային Պանքային։ 6 առաջին գլխաւոր բաժինները շահող 6 Թիւերն պիտի հրատարակուին առ առաւելն 1888 մարտ 10ին Արեւելից բոլոր լրագիրներուն մէջ, և վիճակահանութեան ընդհանուր և պաշտօնական ցուցակն Վիէննայի [illegible] 1888 ապրիլ 3ի Թւոյն մէջ, որ Եւրոպիոյ և Ասիոյ համար մեր միակ ներկայացուցիչն է։ Վիճակահանութեան պաշտօնական ցուցակը ձրիապէս պիտի զրկուի բոլոր շահողներուն։ Միայն Թէ շահողաց խնդ պիտի տրուի հասարակ կամ ստացուոր նամակաւ։ Շահերը պիտի վճարուին երբ շահող նոր տոմսերը ներկայացուին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ
ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
1888 փետրուար 28 ի

1	բաժին	750,000	Ֆրանք
1	»	125,000	»
1	»	50,000	»
3	»	25,000	ական Ֆր.
12	»	12,500	» »
17	»	5,000	» »
38	»	2,500	» »
50	»	1,250	» »
80	»	500	» »
120	»	250	» »
700	»	125	» »
700	»	75	» »
7000	»	50	» »
8723	բաժին	1,952,500	Ֆրանք

Բէրնամպուգի մեծ վիճակահանութեան հին տոմսերէն ունեցող բոլոր անձինք կը հրաւիրուին, իրենց շահուն համար, հիները փոխել նորերուն հետ կարելի եղածին չափ շուտ և առ առաւելն 1888 յունվար 18/30էն առաջ։ Աւելորդ է ըսել Թէ փոխանակութիւնը տեղի պիտի ունենայ այն անձին բով ուսկից գնուած է հին տոմսն, առանց Թեւանչանոց նոյնութեան։ Մեր Թղթակիցք նոր տոմսերը պիտի յանձնեն հիներուն յանձնուելէն առ առաւելն 20 օր յետոյ։

Պարտք կը համարինք գիտել տալ Թէ վիճակահանութիւնը փետրուար 28ին որոշուած է՝ ծրագիր ժամանակ տալու համար Եւրոպիոյ և Ասիոյ մէջ այս տոմսերէն ունեցող անձանց որ վիճակահանութենէն առաջ կատարեն փոխանակութիւնը։

Վիճակահանութիւնն անպատճառ պիտի կատարուի 1888 փետր. 28ին

70,000 տոմսերուն վրայ 8723ն անպատճառ պիտի շահին, որով 7 տոմսին վրայ հաւանականութիւն կայ բաժին մը շահելու։ Ինչպէս կը տեսնուի՝ ներկայ յատակագծով շահելու հաւանականութիւնը շատ աւելի մեծ է. [illegible] իւր բաղդն փորձելու և շահելու։

ՖՐԱՆՔ 750,000 ՖՐԱՆՔ

Այս տոմսերէն ունենալ փափաքողք պարտին 1888 յունվար 30էն առաջ ընել իրենց գնումը

Ամբողջ բուն տոմս մը	100 Ֆրանք.	125 մարք	116 լէյ	42 րուբլի
Կէս տոմս մը	50 »	62·50 »	58 »	21 »
Քառորդ տոմս մը	25 »	31·25 »	29 »	10 »
Մէկ տասներորդ տոմս մը	10 »	12·50 »	11·60 »	4 »
Մէկ քսաներորդ տոմս մը	5 »	6·25 »	5·80 »	2 »

Ինկատ առնլով Միացեալ տոմսերուն չնչին Թիւն, ուշ հասած հրամաններուն կատարումը չենք կրնար երաշխաւորել

Գանձապետ Պրէզիլիոյ կայս. վիճակահանութեանց
Գործակալ ԼՈՒԻԶ ՏԷ ԱԼՄԷՅՏԱ

Եւրոպիոյ և Ասիոյ մէջ այս տոմսերէն ունենալ կարելի է միմիայն Վիէննայի [illegible] Թղթակցաց միջոցաւ։

Ծան. Տոմսերուն տպագրութիւնը, մանրակրկիտ ճշգրտումն և դասաւորումն ըստ սովորականին բաւական երկար ժամանակի կարօտ լինելով, Նոր տոմսերը ներկայ նոյեմբերի վերջը միայն պիտի կրնան ցրուել հանել։ 1304 4—10

ԽՐԹՆԻԽԵԿՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒԶԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
[illegible], Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
[illegible]	2,000	Լէանտրօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	[illegible]	2,500
[illegible]	3,500	Միլօ	2,000
[illegible]	2,200	Նէրօ	2,000
[illegible]	2,000	Օթէլլօ	5,000
[illegible]	2,600	[illegible]	3,000
[illegible]	2,500	[illegible]	4,500
[illegible]	2,100	[illegible]	2,000
[illegible]	2,000	[illegible]	1,200
[illegible]	2,700	Բալէրմօ	3,200
[illegible]	2,500	[illegible]	1,700
[illegible]	1,800	[illegible]	2,800
[illegible]	2,600	[illegible]	4,400
[illegible]	2,600	[illegible]	3,200
[illegible]	800	Րօլլօ	3,000
[illegible]	1,700	Րօմէօ	5,500
[illegible]	1,600	[illegible]	3,500
[illegible]	3,300	[illegible]	4,000
[illegible]	2,200	[illegible]	2,000
[illegible]	1,800	[illegible]	2,000
[illegible]	3,200	[illegible]	4,300
[illegible]		[illegible]	1,200
[illegible]	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
[illegible]	3,000	[illegible]	1,300
[illegible]	1,200	[illegible]	2,800
[illegible]	2,300	[illegible]	3,600
[illegible]	2,300	[illegible]	1600
[illegible]	2,200	[illegible]	3,000
[illegible]	2,000	[illegible]	41,0

Մոսքին շոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ, եւ դեկտ. 2ին պիտի մեկնի ուղղակի Կ. Պոլիս գալու համար։

[illegible]

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ԹԻՖՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւմ.
խան Ղալաթիա
551

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

[illegible] Լիվէրփուլ և [illegible] դէպ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	[illegible]	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
[illegible]	3700	Իլլիրիան	5500
Բավարիան	6000	Իստրիան	5500
Բուլկարիան	6000	[illegible]	2200
[illegible]	800	Լիկուրեան	2500
[illegible]	2000	[illegible]	800
[illegible]	700	[illegible]	700
[illegible]	3700	Բէրսիան	3800
[illegible]	3700	[illegible]	6800
[illegible]	3700	Վիրճինեան	6800

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւններ

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 1, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Ֆարոն Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ.
Լիվէրփուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Զմիւռնիա, Պ. Պ. Ֆարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. [illegible] և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլլերի.
Սիրա, Ա. Վօրօպօրլօ Որդիք և ընկ.
Զմիւռնիա, Գ. Ուիթօլ և ընկ.
546

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրփուլ և Միջերկրական դէպ. բանող
շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
[illegible]	4200	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
Սեսօստրիս	3250	[illegible]	300
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	Օլինտա	800
Մարեօթիս	3250	[illegible]	700

Լեւանթինէ շոգենաւը, Նաւապետ Թօմսըն, ամսոյս դէպի 13/25ին Լիվրփուլէն առաջ կ'ասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ճ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ուիթալլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
541 31, Ճէյմս Սթրիթ, Լիվրփուլ

ԲԱԲԱՅԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրփուլ, Միջերկրական և Օտեսայի դէպ.
[illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	[illegible]
[illegible]	2,500	[illegible]
[illegible]	2,500	[illegible]
[illegible]	2,500	[illegible]
Մակեդոնիա	3,500	[illegible]
Բալմիրա	2,800	[illegible]

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վտահաք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ
Գործակալք
536

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ